

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ruska komunistična mladina

Boljševiki so ustanovili lastno mladinsko komunistično organizacijo »Komsomol« šele 1922, ki pa je skoraj postala glavno zanimanje in ljubljeneec komunistične stranke. Poslej ji je stranka povečala vso skrb in pažnjo, komsomolci uživajo najdalekosežnejše privilegije, največje žrtve se boljševikom niso zdele pretežke, da vzgoje in izoblikujejo rusko mladino v komunističnem duhu.

Sovjetska mladineška organizacija ima tri stopnje. Za »oktoberske« otroke od 8—11. leta, za »pionirje« od 11.—16. leta in prave komsomolce od 16. leta dalje. V vsaki teh treh dob ima mladina posebne naloge. Tako je glavna naloga pionirjev, da se bore proti religiji. Paziti morajo predvsem, da se v njihovih družinah ne časti Boga. Ako so starši verni, je dolžnost otrok, da jih naznanijo oblasti. Komunistem skrbno pazi, da že v otrocih zatre vsako versko misel. Na vsaki ljudski šoli so obsežni protiverski tečaji, katerih se mora udeleževati vsa šolska mladina.

Nadalje polagajo sovjeti veliko važnost na to, da se že šolska mladina spozna s komunističnimi gospodarskimi in političnimi cilji. Iz vsega početka se jim nudi tudi vojaški pouk in vojaške telesne vaje. Seznanji se jih z različnimi vrstami orožja, ročnimi granatami, plinskimi maskami, s traktorji, poljedelskimi stroji in osnovnimi principi komunistične politične in socialne doktrine. Boljševiki so pogodili otroško psihozo, ki hrepeni po izrednih dejanjih. Zato je tudi sistem predpisanih otroških iger čisto vojaškega značaja. Igralci prevzemajo nevarne naloge, vršiti morajo poizvedovanja, se splaziti v sovražni tabore, poškodovati stroje, uničiti telefonske naprave itd. Vse to budi in razvema mladostno domišljijo. Vedno je sovražnik kakršenkoli nasprotnik komunizma. Nobenemu režimu se doslej ni posrečilo, da bi v taki meri znal vzplamteti mladino za svoje gospodarske in politične cilje. Sovjetska mladina tvori najbolj udan in veren element ruskega prebivalstva. Veruje v dosego vseh visokoletežih načrtov, katere jim razklada komunistično učiteljstvo. Otroci spodbujajo doma trudnega očeta, naj dela in žrtvuje za ureditvenje gospodarskega programa, denuncirajo mlajšne in sumljive starše in se celo vesele, če jim nakopljejo kazni. Komunisti so razumeli z otroci vplivati na starše in z njihovo pomočjo sebi v prid ustvarjati javno mnenje. Biti pa mora vsak otrok organiziran v komunistični mladinski organizaciji, ker drugače nima možnosti, da bi mogel nadaljevati študije na srednji in visoki šoli, če celo pa bi mu bila zaprta vsaka služba v javnosti.

Toda pravi ponos boljševikov so komsomolci, komunistična mladina nad 16 leti. Je to edina možna in po zakonu priznana mladinska organizacija, ki bo danes štela gotovo že nad 5 milijonov članov. Razpeta je po vsem sovjetskem teritoriju do zadnje uralske vasi. Vpliv komsomolcev na vse javno življenje je nad vse velik. Stojna je čelna protiverskega gibanja. Z vneto širijo sovjetsko kulturo in pobijajo nepismenost. Istočasno so komsomolci tudi telovadna organizacija, ki naj vzgaja proletarski naraščaj k fizični, telesni krepkosti. Iz njih se sestavljajo tako imenovani delavski bataljoni, ki poprimajo za veliko vneto povsod, kjer je v nevarnosti sovjetski delovni načrt. Komunistična stranka uporablja komsomolce za svoje najbolj zveste stražarje, ki nadzirajo razne podeželske kolhoze in industrijska podjetja. Vporablja jih celo za pobiranje davkov, ker v teh mladih, sfanatiziranih ljudeh ni nobenega človeškega čuta. Ljudje se pred njimi ne morejo braniti. Poberejo vse, kar najdejo: kruh, žito, zadnje, kar je v hiši. Razen tega so vsi oboroženi.

Tudi do komsomolcev so komunistični voditelji ubrali zelo ločavo, gotovo najboljšo taktiko. Izkazujejo jim največje zaupanje, komsomolci so nositelji boljševiškega gibanja in poleg rdeče armade jeklena hrbenica stranke. Komsomolec je poveljnik mornarice, poveljnik zračnega brodomstva, glavni ravnatelj električnih naprav, vzgojni čef itd. Komsomolci so nositelji leninizma in revolucije, njim je izročena oblast nad vsem in vsemi. Mladi komunisti se z veliko vneto in podjetnostjo lotevajo stavljenih nalog. Združujejo v sebi nekaj, kar se sicer opazuje le pri duhovniškem ali oficirskem naraščaju. Odločnost, požrtvovalnost, entuziazem niso redke njihove lastnosti. Ko je bila v Donski kotlini premogokopna petletka in nevarnost, se je vrglo tjakaj 18 delavskih brigad, samih komsomolcev, ki so pod neverjetno težkimi razmerami, v lakoti in silnem mrazu delali in storiili celo več, kot je načrt predvideval. Takih slučajev bo menda več. Sovjeti se tudi v vojaškem pogledu vedno lahko zanesejo na komsomolce, ki bodo za vsako ceno branili boljševizem. Prežeti so nekakšne mešjanske ideje o komunizmu. Le še nekaj naporov in boj bo dokončan... Potem ne bo ne revnih ne bogatih, ne krvi ne solza. Vsi ljudje bodo živeli v miru in zadovoljstvu in uživali prijeten paradiz na zemlji...

Mnogo jih je, ki tako mislijo, čeprav drugi, ki so globlje narave, okušajo in doživljajo živo nemožnost, da bi gorje materializem in brezdušen tehnični napredek mogel dati zadovoljivega odgovora na problem življenja in trpljenja in da zlasti ne more zadostiti hrepenenju po višjem, boljšem življenju. Boljševizem pojmuje človeka kot stroj ali pa kot navadno kolektivno žival. Od najhujših nasprotnostev razbičana se poganja človeška osebnost v brezupnem boju sem in tja. Poedina je požrla občestvenost, svoboda je izginila v enakosti. To so vzroki pritajene, toda globoke nezadovoljnosti in razočaranja razboritežje komunistične mladine. Velika večina nima nikakšne pozitivne morale in je brez vsakega verskega vpliva. Zato

Papen podal ostavko

Usoda parlamentarizma v rokah strank — Možnost Papenovega povratka

Berlin, 17. nov. tg. Državni predsednik Hindenburg je sprejel demisijo von Papenove vlade. Državni kancler von Papen je prišel k Hindenburgu ob 5 popoldne, pogovor pa je bil končan ob pol 7. uri. Uspeh je bil ta, da je državni predsednik sprejel demisijo vsega Papenovega kabineta.

Potem ko sta večeraj centrum in bavarska ljudska stranka izjavili, da je narodna koncentracija na parlamentarnih tleh s Papenom nemogoča, je danes popoldne tudi Hitler odklonil povabilo državnega kanclerja in izjavil v pismu, da je pripravljen samo za razgovore z državnim predsednikom in samo o drugačni vladni podlagi, kakor je bil Papenov kabinet.

Hindenburg bo najbrže že jutri sprejemal voditelje strank in zahteval predloge, kako si predstavljajo rešitev krize in če bi stranke polagale važnost na to, poveril tudi z vodstvom pogajanj tako osebo, ki bi jo one imenoval. Moglo bi se torej zgoditi, da bi se nalog za pogajanja o prezidijalnem kabinetu na podlagi parlamentarne večine in z gospodarskim reformnim programom izdal takim osebam, ki so bile v zadnjih dneh že večkrat imenovane kot kandidati. Če bi stranke, ki so se izjavile proti Papenovemu kabinetu, ne mogle sestaviti večinske vlade po načelih prezidijalnega kabineta, bi državni predsednik videl v tem dokaz, da je s sedanjim državnim kabinetom in morda tudi s določenimi formami parlamentarizma politično delo nemogoče. Zdi se, da so na Wilhelmstrasse trdno prepričani o tem, da se bodo stranke sicer zedinile v tem, da je treba odkloniti sedanje

vlado, da pa se ne bodo mogle sporazumeti o sestavi novega kabineta. Do odločitve bi torej ne prišlo z današnjim odstopom Papenovega kabineta, temveč šele prihodnji teden, ko bodo morali vo-

ditelji strank poročati državnemu predsedniku o rezultatu svojih pogajanj. Če bo to poročilo negativno, je možnost, da bo državni predsednik šel na nadaljnjo pot skupno s Papenovim kabinetom.

Predsedniška vlada s podporo strank? — stal skromnejši

Berlin, 17. nov. tg. Hindenburg bo sedaj osebnostno vodil razgovore z voditelji strank, ki pridejo v pošto. Za petek je povabil k sebi voditelja nemških nacionalcev Hugenberg, poslanca Kaasa od centra in zastopnika nemške ljudske stranke Dingeldaya. Za soboto pa sta povabljeni Hitler in državni svetnik Schäffer od bavarske ljudske stranke. Hindenburg bo vprašal voditelje strank za njihove predloge in sondiral, ali in katera osebnost prihaja v poštev za sestavo vlade. Ti informativni razgovori bodo trajali do srede prihodnjega tedna. Potem pa namerava Hindenburg v skupnem razgovoru z vsemi voditelji strank ugotoviti, ali je sploh možno, da dobi nalog za sestavo vlade kaka določna osebnost. Z ozirom na politični in gospodarski položaj se hoče najti rešitev, če mogoče še pred sestankom državnega zbora.

Slej ko prej ostaja Hindenburg in njegovi svetovalci pri namenu, sestaviti prezidijalni kabinet. Hindenburg pa hoče vprašati voditelje strank, kako bi morala biti sestavljena taka prezidijalna vlada, da bi jo podpirale stranke. Socialni demokrati niso bili povabljeni in se navaja kot vzrok, da dejstvo, ker socialnodemokratski poslanci niso prišli k Papenu, izključujeno povabilo k Hindenburgu. Če skuša Hindenburg pridobiti politične stranke za podpiranje novega prezidijalnega kabineta, predpostavlja pri tem, da se mora takemu kabinetu posrečiti, pritegniti narodne socialiste k delu v vladi. Iz okolice Hindenburga pa se polaga važnost na dejstvo, da Hindenburg tudi sedaj ne misli na to, da bi prenesel vso oblast narodnim socialistom. Če se, da narodni socialisti tudi ne vztrajajo več pri tej zahtevi. Hitler je sicer odklonil povabilo Papena, izjavil pa je, da je pripravljen k pismenemu izmenjavanju misli. Če se, da je Hitler stavil štiri pogoje narodnih socialistov za pogajanja o sestavi vlade. Zahtevajo v prvi vrsti spremembo gospodarskih in socialnopolitičnih temeljnih linij, ki jih je do sedaj zasledoval Papen, in zahtevajo gotova jamstva glede novega voditelja kabineta. Če bi se njihove zahteve izpolnile, bi bili pripravljeni, udeležiti se pri sestavi vlade. Način odgovora, ki ga je dal Hitler Papenu, je imel za posledico, da so Hitlerja pritegnili k razgovorom o sestavi vlade.

Iz Hindenburgove okolice se čuje, da bodo pri-

hodnje dni o poteku razgovorov z voditelji strank strogo molčali. V političnih krogih se seveda že tudi imenujejo osebe, ki bi prišle v poštev za sestavo vlade. Da bi postal Hitler kancler, se smatra za neverjetno. Če bi prišlo do večinskega kabineta strank z narodnimi socialisti, se smatra prej narodnosocialistični poslanec Gregor Strasser kot bodoči mož. Če pa ne bo možnosti za vlado, ki bi se opirala na širše parlamentarne skupine, bo zopet prišlo do vlade, katere ne bi podpiral parlament, temveč državni predsednik in sile izven parlamenta. Če bi se položaj vrnil v dosedanj sistem, bi bil von Papen zopet glavni kandidat krogov, ki so dosedaj podpirali Papenov kabinet. Imenuje pa se tudi bivši brambni minister Gessler in sedanjí namestnik državnega komisarja na Pruskem dr. Bracht. Poučeni politični krogi so povečini mnenja, da bo sedanjí razvoj ostal samo poskus in da bo zopet prišel kabinet Papen ali pa pod drugim imenom neparlamentarni kabinet na temelju dosedanjih principov.

Republika v nevarnosti

Berlin, 17. nov. ž. Veliko senzacijo je izzvala v političnih krogih izjava voditelja socialnih demokratov dr. Scheidemanna, ki jo je objavil v listu »Le Capital«. Dr. Scheidemann, ki ni sedaj preveč aktiven, ki pa je l. 1918 igral v Nemčiji odločilno vlogo in ki ga imenujejo očeta nemške republike, je izjavil omenjenemu listu, da je bila proglašitev nemške republike 1918 samo slučajna rešitev in posledica časovne potrebe, ker se ni mogel najti drug izhod. Če bi cesar Viljem ocalil l. 1918 v Nemčiji, bi mu ne padel niti en las z glave. Spominjaj se še dobro, pravi Scheidemann, kako so me streljali moji strankarski prijatelji obsipali z očitki, ko sem l. 1918 na razne načine improviziral nemško republiko. Tudi danes, če bi se vrnil v Nemčijo, cesar Viljem, se mu ne bi zgodilo prav nič. Ne upiram se izjaviti, da bi se danes bila monarhija, če bi bil cesar Viljem malo bolj odločen. Kljub temu pa Scheidemann ne veruje v skorajšnjo restavracijo, ker bi Nemčiji v tem slučaju manjkala v resnici popularen monarh. Na vprašanje, če je v Nemčiji kdo, ki bi bil pripravljen preliti kri za obrambo republike, je dr. Scheidemann rekel: »Dvomim«.

Anglija brodari po sredi

Francozom poklon — Nemcem enakopravnost v oboroževanju — Za popolno odpravo podmornic

Zeneva, 17. nov. A. A. Danes je v predsedništvu razorožitvene konference angleški zunanji minister John Simon imel velik govor, v katerem je raztolmačil nazore angleške vlade in njene predloge o splošni razorožitvi na morju, kopnem in v zraku. Simon je uvodoma priznal, da je zaenkrat še prerano komentirati francoski razorožitveni predlog, da pa zasluži ta predlog zaradi globokega duha, ki je prešinjal njegove tvorce, največje priznanje.

Nato je Simon prešel na vprašanje o splošni razorožitvi in o povezanosti tega vprašanja z vojaško enakopravnostjo. To poslednje vprašanje je baš tisto, ki je zavrlo delo konference. Glede Nemčije je nato Simon izjavil, da je mogoče izpremeniti zadevne določbe versajske mirovne pogodbe le s splošno pogodbo. Francoski načrt ima v ostalem

se ni čuditi, da pod pritiskom notranje razdvojenosti segajo za različnimi mamili. Zelo mnogi se udajajo alkoholizmu, uživanju kokaina in razbrzdane seksualizmu. Splošno pa sovjetska inteligenčna mladina ne študira mnogo in tudi za čtivo ne kaže velikega zanimanja. Komunistična stranka jih znova in znova poganja na ceste, komsomolci so in hočejo biti aktivisti. Voditelji jih pitajo z največjimi obljubami in najvišjimi cilji. Vse to odvaja mlade akademike od realnosti. Med njimi je zelo mnogo samomorov, česar niti boljševiški tisk ne prikriva.

Ako je res, da je mladina luč novega življenja vsakega naroda, je jasno, da gornja razmišljanja ne morejo biti razveseljiva. Najboljši del sovjetske mladine, ki bo prevzela vodstvo, se ne more oretati mučnega nesoglasja. Kljub svoji požrtvovalnosti zaman išče izhoda. Mesto pričakovane novega življenja stopa praznina, mesto veselja dolgočasna mehanika. Najboljši med mladimi čutijo, da mora smisel življenja biti vendarle nekje višje kot v industrializaciji. Tesnoba Marxovih dogem jih žene v propast ali pa jih spreminja v avtomate.

»Komunistom bi bilo mogoče vse odpustiti,« piše znan ruski učenjak, »da so pobijali milijone ljudi, da so uvedli prisilno delo, ko so preje oznanjali svobodo, da so posilili rusko znanost... Neodpustljivo pa je, kaj so storiili z mladino moje ruske domovine. Ta zločin se z ničemer na svetu ne da primerjati.«

tudi za ta primer določbe in predloge o novačenju kontinentalnih vojska, ki pomenijo delno izpremembo versajske pogodbe in ki so deloma že izvedba načela enakopravnosti.

Prav tako pa so že tvorce versajske mirovne pogodbe mislili na razorožitve. Po premirju so že mnoge države izvedle delne in enostranske razorožitve. Toda razen pogodb, ki so zvezane z imeni Washington in London, ni obveznih konvencij, ki bi vezale države k razorožitvi. Medtem pa je Nemčija postala članica Zveze narodov. Zato ji gre pravica, da razpravlja kot enakopravna.

Angleška vlada je zato prišla do prepričanja, da je treba mednarodno obvezno sprejeti te-le ukrepe:

Vse evropske države naj svečano izjavijo, da hočejo odkloniti silo kot sredstvo za reševanje svojih medsebojnih sporov. Drugič: Glede omejitve oboroževanja naj velja ista konvencija za Nemčijo, kakor za druge države. Tretjič: Te omejitve naj veljajo za vse enako in naj se na enak način izpreminjajo. Četrto: Enakopravnost glede orožja, ki jo zahteva Nemčija, ne velja za število orožja, marveč samo za vrste orožja.

Še fašistična amnestija

Rim, 17. nov. ž. Na podlagi zakona z dne 31. januarja 1926 je fašistični režim številnim antifašistom, ki so emigrirali v inozemstvo, odvzel italijansko državljanstvo in zaplenil njihova posestva v Italiji. Sedaj je s kraljevim ukazom ta zakon preklican, toda ne za vse antifašistične emigrante. Pomiloščeni niso: bivši ministri predsednik Nitti, minister zunanjih poslov grof Sforza, Pomiloščeni pa so: Bazzi, Cuzzani, de Ambris, Donatti, Lasciolo, Frola, Crimaldi, Bedrini, Pistocchi, Rocco, Massimo, Cesare Rossi, Salerno, profesor Salvemini, Scocesse, Cicotti, Tonello, Triacca in Vacirca.

Austrijska tovarna zaprta

Dunaj, 17. nov. tg. Alpska montanska družba je sklenila, da ustavi obrat v svoji tovarni v Donawitzu pri Leobnu, ker ne more razpečati napravljene blaga. Kolikor bo potreba, bo družba prodajala svoje blago iz svojih nakopičenih zalog.

Simon je nato poudaril, da je naloga konference, doseči čim večjo pozitivno in izvedljivo splošno razorožitve. Enakosti ni mogoče izvesti takoj. Naloga konference je zato ta, da določi prvo etapo in da za črta obrise druge etape razorožitve. Angleška vlada je za križarke do 7000 ton, za ukinitev podmornic in napadalnih tankov, za znižanje težkih topov na 105 mm, znižanje letalskih sil glavnih letalskih držav na stopnjo velike Britanije.

Nadalje predlaga angleška vlada znižanje vojaških letalskih sil za 33.3%. To znižanje naj velja tudi za letalstvo Velike Britanije. Težina letal naj se zmanjša na čim manjšo.

V primeru, da Nemčija obnovi obvezno vojaško službo, mora primerno znižati svojo milico z rednim letnim pokom. Prav tako mora znižati s 100.000 na 50.000 ljudi svoje polvojaške organizacije.

Anglija sprejme Hooverjeve predloge o efektivnih kot podloga za razpravo. Prav tako je za resolucijo o nadzorstvu. Simon je končal svojo izjavo s pozivom, da bo konferenca dosegla svoj cilj le z dobro voljo vseh mednarodnih činiteljev.

Protifrancoška fronta?

Predsednik razorožitvene konference Henderson je pritrdil Simonovemu poročilu in izjavil, da je prisotnost Nemčije neodločljiva. Zastopnik Italije Rosso se je pridružil Simonu in Hendersonu. Francoski zastopnik Massigli pa je izjavil, da bo francoska vlada blagonaklonjeno proučila Simonov govor.

Amerika zahteva plačilo dolgov

Newyork, 17. nov. Predsednik Zedinjenih držav Hoover je po prihodu v Washington stopil v stike s svojimi glavnimi svetovalci in imel ž njimi konferenco o vojnih dolgovih. Kaže, da se je Hoover prepričal, da parlament ni naklonjen odgoditvi plačil, ki zapadejo decembra meseca. Hoover sam bo zato vztrajal na tem, da evropske države plačajo decemberske obroke in da se bo šele nato mogla pričeti razprava o reviziji vojnih dolgov kot celote.

Stavka v Španiji

Madrid, 17. nov. l. V Španiji se je ponovno razširila živahna agitacija za veliko stavko. Davi so stopili v stavko tekstilni delavci v vsej Kataloniji. Pravi vzrok te stavke še ni znan, vendar pa vse kaže, da so stavkali ekstremisti iz čisto političnih razlogov. V Sevilji še vedno stavkajo nakarjari in peki. Na več krajih je prišlo do hudih spopadov med stavkujočimi in policijo.

Najhujše zlo današnjih dni

Svarilen glas angleških školov proti komunizmu

London, 17. nov. Enciklika sv. Očeta proti verskemu preganjanju v Mehiki je našla močan odmev tudi med angleškimi katoliki. Zgražanje nad postopanjem ameriške vlade je prišlo tudi do izraza v pastirskem listu škotskega episkopata na svoje vernike. Pastirski list je bil prečitán v vseh škotskih cerkvah. Nekatera poglavja bodo zanimala vse katoličane po širnem svetu.

»Sv. oče, pravi pastirski list, »je te dni našel na vse katoliške šole poziv, v katerem protestira proti krivičnemu preganjanju v Mehiki in pozivlja ves svet, da se upre temu napadu na bistvene svobode Cerkve. Sveti oče je prošil v prvi vrsti sinove Cerkve, naj se pridružijo katoliški akciji, toda obenem je dal sporočiti vladam vsega sveta, da je to šaljence samo korak od strani komunizma, da bi izvršil svoj jasni namen, t. j. da bi uničil zakon in red, ki sloni na božji volji; to je bil tudi korak s strani brezbožne kampanje, ki ima namen zrušiti vsakršno vlado in povzročiti kaos. Mi bi ne izpolnili svoje dolžnosti napram sveti stolici, ne pokazali bi dovolj ljubezni napram članom mističnega telesa Kristusovega, ako bi ne skušali s javno akcijo odgovoriti na ta svačan poziv glavarja krščanstva. V Mehiki prenašajo verniki potrpežljivo hudo preganjanje in gledajo na nas s prosečnimi očmi, da bi jim pomagali.

Oblast, ki stoji za tem preganjanjem, je ista, ki poveljuje v Španiji, na Kitajskem, v Rusiji in skoro po vseh delih sveta. Ni to slučajni izbruh nasilja proti Cerkvi, temveč začetek uveljavljanja sistema, ki je, kakor pravi sv. oče, najbolj strašno zlo današnjih dni, zlo, ki ima svoj glavni stan v Rusiji in ki vodi dobro organizirano gonjo vesoljnega sovražstva proti vsemu, kar je svetega. Vodi telji te gonje se ne ustavijo niti pred najhujšimi zločesti in prav nič se ne bodo obotavljali, pogrezniti svet v krvi ali vreči vse človeštvo v najhujšo revščino. Nekdo izmed njihovih vzgojiteljev

je dejal: »Krščanska ljubezen je jez, ki zapira pot revoluciji. Proč s ljubeznijo do bližnjega! To, kar hočemo, je sovražstvo. Moramo se naučiti sovražiti in šele potem bomo osvojili svet. Sami javno izjavljajo, da je njihov namen uničiti vse vere in gojiti strašno željo, da bi vrgli s prestola Vsemogočnega v nebesih.

Pastirski list nadalje opisuje položaj Cerkve in duhovščine v Mehiki ter končno obravnava problem komunizma v Veliki Britaniji. Okoli 20 revij že spušča protiverski strup med angleško ljudstvo. Nekdaj bi bilo to vzbudilo veseljen protest in obsodbo, danes se le malokdo oglasi. Ob zaključku pozivljajo školje duhovnike in vernike, naj se odzovejo klicu sv. Očeta in naj molijo za preganjane.

III. internacionala proti Angliji

London, 17. nov. Na seji poslaneke zbornice je neki poslanec interpeliral vlado glede vesti, da so se na enem izmed zadnjih sestankov eksekutivne komunistične internacionalne Moskve posvetovali o pozivljenju komunistične propagande na Angleškem in da so izdali navodila angleški komunistični stranki, naj prične s energično akcijo in skuša dvigniti Indijo. Angleški poslanik je že poslal svoje poročilo o tej zadevi v London, vendar ga vlada še ni proučila. Neki drugi konservativec je vprašal vlado, ali ne bo stavila za predpogoj obnove trgovskih zvez s sovjetsko Rusijo zahteve, da boljševiki neha gojiti komunistično propagando na Angleškem in angleških kolonijah? Ministrski predsednik MacDonald ni hotel odgovoriti na interpelacijo, kar je vzbudilo v zbornici še večjo pozornost.

London, 17. novembra. Ž. Tretja konferenca pri okrogli mizi za Indijo se je sestala danes v poslopiju gornje zbornice. MacDonald je otvoril konferenco s pozdravnim govorom na zbrane delegate. Predvidevajo, da bo konferenca trajala 4–5 tednov.

Masaryk v angleškem radiu

Praga, 17. novembra. tg. Predsednik republike Masaryk je imel preteklo noč govor v angleškem radiu. Izjavil je, da se z veseljem vrača v mislih zopet v ono deželo, ki je iz njene filozofije, literature, umetnosti in političnega življenja črpal toliko koristnega. V Angliji, kjer je med vojno bival več mesecev kot eksulant, je pridobil mnogo pravih prijateljev in hvaležne slušatelje na londonskem vseučilišču, ki ga je izvolilo za profesorja. S hvaležnostjo se spominja moralne in politične pomoči, ki mu jo je nudila Anglija v boju za osvoboditev češkega naroda. Delovna humanost zgra-

jena na demokraciji in čisti solidarnosti so glavne lastnosti angleškega naroda in so sedaj edino sposobne, osvoboditi svet iz teške krize. V Zvezi narodov se je ustvaril razmeroma dober instrument demokracije. Treba je samo znati porabiti in mu pomagati, ko stopa k rešitvi svoje najresnejše naloge, k vprašanju zavarovanja večnega miru in razorožitve. Pokazati pot iz gospodarskih težkoč, je strokovna naloga narodnih gospodarstvenikov in finančnikov. Pa tudi tu je treba najti pot nazaj k mednarodni solidarnosti.

Volitve na Danskem

Kodanj, 17. nov. tg. Včerajšnje volitve v danski parlament niso prinesle nobene bistvene izpremembe. Socialni demokrati so dobili 62 (prej 61), demokrati 14 (16), konservativna ljudska stranka 27 (24), zmerna konservativna kmetska levica 38 (43 mandatov), tako da razpolaga demokratsko-socialni demokratski kabinet Stauning z večino 76 (77) glasov proti opoziciji 65 (67) glasov. Zastopani so še v parlamentu desničarska državna stranka s 4 (3) poslanci, prvi komunisti z dvema in nemška šlezviška stranka z enim mandatom.

Kodanj, 17. novembra. AA. Obe vladni stranki, demokrati in socialisti, sta od 149 mandatov dobili 76. Zato bo sedanja Stauningova vlada ostala še nadalje.

Žensko truplo v kovčku

Rim, 17. nov. AA. Listi prinašajo nove podrobnosti o strašni najdbi razkosanega ženskega trupla, ki so ga dobili včeraj v vlaku spravljeno v dveh kovčgih. Neki potnik, ki se je vozil s tem vlakom, je izpovedal, da je dotičnik, ki je prinesel ta dva kovčega, izstopil na postaji v Pisi, ne da bi bil vzel s seboj prtljage. V kovčgih so razen tega našli več angleških in italijanskih listov iz Livorna in Genove.

Davi je čistilec vagonov odkril v vlaku, ki prihaja iz Genove in Pise ter pride v Rim ob 6.30, ko so vsi potniki že izstopili, drugi kovčeg, ki ga nihče ni vzel s seboj. V tem kovčegu so našli dve odsekani ženski nogi, zaviti v ovojni papir. Načelnik postaje je takoj obvestil državnega tožilca, policijo in železniškega zdravniška, ki so prišli na postajo in kovčeg fotografirali. Ugotovili so, da meri kovčeg 950 mm v dolžino in širino. Zdravniška preiskava upravičuje sklep, da gre za žensko izpod 30 let, biti je morala zelo lepa in ni merila več kakor 1.68 m.

Obsodba komunistov

Belgrad, 17. nov. AA. Danes popoldne je bila izrečena razsoda izrednega sodišča za zaščito države proti Oskarju Daviču in njegovim tovarišem, obtoženim, da so hoteli organizirati komunistično stranko v državi. Obsojeni so: Oskar Davič, gimn. suplent, rojen v Šabcu, zdaj v Bihaču, na 5 let robije in 5 let izgube državljskih pravic; Negoslav Čublić, čevljar iz Bihača, na tri leta robije in 5 let izgube državljskih pravic; Mato Vuković, čevljar iz Bihača, na poldrugo leto robije in 5 let izgube državljskih pravic; Alija Ibrahim Pašić, kmet iz Bihača, na 2 leti robije in 5 let izgube državljskih pravic; Nikola Komlanović, slikar iz Bihača, na 1 leto robije in 5 let izgube državljskih pravic; Hasan Ibrahim Pašić, Ahmed Tilić, Osman Palić, Rasim Evgić, Hasan Matić, Tisim Tih, Vite Sumenković, Ibro Šakić, Hasan Zahorović, Selih Mušanović, Bogdan Kovačič in Munta Brakić, vsi iz Bihača, na 6 mesecev strogega zapor. — Mehmed Matić, Mehmed Kukić, Pavel Pavlić, Gvozden Milan, dr. Milan Vučko, Velimir Kordić, Dragotin Pale, Defer Klunović, Atas Feri, vsi iz Bihača, so oproščeni in izpuščeni iz zapor. Obsojenec se vsteje v kazni prestani preiskovalni zapor.

Drobne vesti

Rim, 17. novembra. I. Italijanska vlada je poslala v Washington noto, v kateri zahteva odgoditev plačil anuitet za vojne dolgeve, ki zapadejo 15. decembra. Tako se je tudi Italija priključila francoski in britanski iniciativi ter sledila korakom, ki sta jih napravili Belgija in Poljska.

London, 17. nov. Letalka Amy Johnson-Mollison je davi ob 7.25 pristala v Bengali v Angli.

Druge seja jugoslov. episkopata

Zagreb, 17. nov. Ž. Danes popoldne je bila druga seja katoliškega episkopata Jugoslavije. Plenum zaseda samo popoldne, medtem ko popoldne delajo odbori za proučevanje posameznih vprašanj, ki so na dnevnem redu. Te konference prisostvujejo vsi ordinariji osebno. Edino mariborskega škofa dr. Karla zastopa pomožni škof in generalni vikar dr. Tomažič, kotorskega škofa Učelninja pa generalni vikar Ante Milošević. Zvečer se vrne iz Rima križevski škof dr. Dionizij Njardaj, ki je v Rimu prisostvoval delu konferenice grško-katoliških školov zaradi unifikacije prava vzhodne katoliške cerkve. Konferenca se bo jutri nadaljevala.

Ataše poljskega poslanstva v Ljubljani

Ljubljana, 17. oktobra. Danes se je mudil v Ljubljani Frančišek Glinka, ataše za tisk poljskega poslanstva v Belgradu. G. Glinka je imel namen urediti vse potrebno glede sodelovanja Slovencev pri kongresu poljsko-jugoslov. časnikarske lige, ki se bo vršil koncem tega leta v Krakovu. Pri tej priliki je obiskal tudi predsednika slovenskega pododora imenovane lige g. dr. I. Ahčina, glavnega urednika. »Slovenec« ter je z njim razpravljal o vprašanju sodelovanja slovenskega tiska s poljskim narodnim odborom. Pri tej priliki je g. Glinka tudi obiskal pisatelja Fr. Ksaverja Finžgarja, ki je njegov osebni prijatelj. G. Glinka se je nocoj po izvršenih obiskih odpeljal na svoje službeno mesto v Belgrad.

Dunaj, 17. nov. Iz poučenih virov se doznavajo, da stoji pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Avstrijo in Madžarsko tik pred zaključkom.

Osebnosti

Belgrad, 17. nov. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog prometnega ministra so premeščeni: k PTT Ljubljana I Viljem Pupis, uradnik PTT v 6 skupini v Ljubljani II, Gavril Marušić, uradnik PTT 7. skupine v Škofji Loki; k PTT Ljubljana II Ferdo Natrag, uradnik PTT v 6. skupini v Novem mestu, Ludovik Staut, uradnik PTT v 7. skupini v Ljubljani I; k PTT Maribor I Ante Kriš, uradnik PTT v 7. skupini na Jesenicah na Gorenjskem; k PTT Murska Sobotna Anton Korč, uradnik PTT v 7. skupini Ljubljana I.

Belgrad, 17. novembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog zunanjega ministra so premeščeni: Gjorgje Ivković, svetnik poslanstva v 4. skupini 2. stopnje za generalnega konzula na konzulat v Varni; tajnik Ante Antić v 5. skupini za konzula v Korču; Dobroslov Adamović, konzul v 5. skupini v Varni za tajnika poslanstva v Bukarešti; dr. Vladimir Ribar, tajnik v 5. skupini na poslanstvu v Bukarešti za konzula v Düsseldorfu.

Belgrad, 17. novembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog zunanjega ministra je postavljen za načelnika političnega oddelka zunanjega ministrstva dr. Božidar Purić, dosedanja poslaniki svetnik v Londonu. Purić je svoje novo mesto v zunanjem ministstvu že prevzel.

Purić se je rodil 6. februarja 1891 v Belgradu, kjer je tudi maturiral. V Parizu je študiral pravo in diplomiral za doktorja prava leta 1917. Pozneje je prišel na odlična mesta v Washington, San Francisco, Chicago, Berlin itd.

Dunajska vremenska napoved: Zaenkrat še ne bo bistvene izpremembe doseganega vremena. Zagrebska vremenska napoved: Hladno, možne so lokalne padavine.

O veliki dolžnosti

K banovinski anketi o pomoči brezposelnim

Vaš članek uvodnik 12. novembra t. l. je važen ne samo, ker se zavzemate za nujno odpravo 100.000 brezposelnih, ampak ko prihajate do zaključka, da je treba prisiliti k dajatvam tiste, kateri imajo preveč. Družba je dolžna poskrbeti, da se zasebna lastnina pravično uporablja ne le v korist nekaterih, ampak v blagor celote.

Vaš uvodnik pravi, da je g. Finžgar apeliral na silo, ki naj problem — življenjski problem ene desetine naroda reši ne z miloščino, ampak s pravico.

Razmišljal sem o tem, pa sem prišel do zaključka, da znižamo morda polovico problema brezposelnosti, če z eno radikalno uredbo odpravimo dvojne zaslužkarje. Res je, da bi bilo tu in tam tudi nekaj trpkih slučajev, toda za te in še one številne, ki jih ta ali oni gospodarski proces kar čez noč vrže v brezposelnost, se mora osnovati izravnalni fond slovenskega naroda. Iz tega fonda bi morali dobivati vsi, ki si s svojim delom ne zaslužijo toliko, kolikor je za življenje potrebno brez moledovanja, vsi delavoljni brezposelni in sicer po svojih domovinskih občinah. To ne bi bila podpora, ampak izravnava, ki jo terjajo pravičnost. Kdo naj v ta fond prispeva? Kaka naj bo izravnava? V fond bi morali po stopnjah se lestvici prispevati vsi, ki imajo nad eksistenčno višino do-

hodkov. Izravnavo vodi v vsaki občini izravnalni odbor treh članov in sicer individualno z ozirom na kraj, stan in druge okoliščine prizadetega. Ker bi se moral ta izravnalni fond takoj osnovati in stopiti tudi takoj v akcijo, bi za začetek morala država v eni ali drugi obliki to omogočiti. Po moji sodbi je to izpeljivo, če se ukine za našo banovinsko carinska zaščitna carina na sladkor v dobro temu fondu. Ker porabimo nad 1000 vagonov sladkorja letno, bi v ta fond steklo letno 30–40 milijonov dinarjev. Brezdvomno je to izvršljivo in narod bo otet najhujšega.

Gospod urednik — nadaljujte akcijo — oblast pa naj z uredbo odpravi dvojne zaslužkarje, po ugotovitvi potrebe določi lestvico plačevanja v izravnalni fond in z uredbo določi takojšnje plačevanje poleg drugih davkov. — Brezposelnost naj doseže od vlade, da gre zaščitna carina od sladkorja uporabljenega v Sloveniji v izravnalni fond naše banovine! — Brez od

Dr. Fr. Debevec, tajnik Osrednje protitub. lige:

Najbolj pereče socialno vprašanje

Oskrba od jetike ogroženih ali že bolnih ljudi je dandanes gotovo najbolj pereče socialno vprašanje. Zakaj?

1. Zato, ker pri nas letno umrje za jetiko 2800 ljudi (v dravski banovini).

2. Zato, ker je redno na desetisoče naših rojakov odprto bolnih, torej kužnih za druge.

3. Zato, ker se od jetičnih klic vsakdo izmed nas večkrat okuži, vsak ima skrite sledove te bolezni, a pri notranji telesni oslabelosti lahko vsak čas nevarno zboli.

4. Življenjski pogoji so zlasti dandanes za mnoge ljudi tako slabi, da je korak v to zlo bolezen prav kratak.

5. Prva naloga v borbi proti jetiki je nagla izločitev obolenih in zelo ogroženih v primerne bolniške zavode prav blizu obolenca. Takšnih ustanov, v prvi vrsti bolnišnice za pljučno in slično bolne, pa žal nimamo. Vsi uvidevajo njih potrebnost, že desetletja je to kritično vprašanje neprestano v ospredju; od l. 1930. predvideva tudi zakon takšne bolniške oddelke vsaj v banovinskih splošnih bolnišnicah (n. pr. v Ljubljani).

Vešče pero bi komaj moglo opisati žalostne prizore, ki se dan na dan vrše pri obolenih za to boleznijo, ki nimajo prilike za vrnitev k ljubemu zdravju. Prav tako je hudo svojem, ki so kraj kužno bolnih sami v vedni nevarnosti, da zbole.

Vprašujete: Kateri so vzroki, da tako nujna socialna zadeva kljub vsem javnim zahtevam, članom, spomenicam, raznim osebnim posredovanjem po odličnih borih v boju proti tuberkulozi itd. še ni bila vsaj delno uresničena?

Navadno čujemo, da ni denarja, Ali v dobi dolgih let je bilo izvršenih že prav mnogo važnih, a zdajle ne tako perečih socialno-zdravstvenih del, kakor je baš zidava bolniških objektov za pljučno bolne in sorodne slučaje.

Za reševanje tega vprašanja je potrebno imeti:

1. Dobro voljo in podjetnost ter čuteče srce za takšne tužne zadeve.

2. Poznavati ves problem v živo, za kar je treba precej znanja in skušnje.

Dokler ne bodo dani ti predpogoji, ne bo dovolj finančne ne v krizi ne izven nje.

Evo, takšna je stvar v vsaj goli jasnosti!

Bi kdo dejal: Kaj pa higiensko življenje, krep-

tev telesa pri zdravih ljudeh, borba za socialno pravično ureditev gospodarstva, zboljšanje življenja v gmočnem oziru itd.?

Vse to je lepo, prav in rodi — do neke meje — dobre uspehe. Toda ne precenjajmo te strani boja proti tuberkulozi! Jetike bo kljub vsem takšnim zboljšanjem še vedno zelo mnogo na svetu, ogrožala bo poleg revnih tudi premožne, največ smrtnih žrtev bo šlo še vedno na njen račun. Če hočemo zadržati tarčo prav v črno, moramo najprej in v prvi vrsti onemogočiti nova okuženja. To se zgodi z izločitvijo kužnih virov, odprto bolnih, v bolniške zavode, bolnišnice te vrste.

Pomnilno obenem, da se zdravljenje jetike ne začne šele pri odprto bolnih ljudeh (s kužnimi ranami in pljuči), temveč že mnogo prej, večkrat pri prav skritih bolezenskih začetkih. Vse premalo se ta dejstva dandanes upoštevajo, pa je zato glas o neozdravljivosti jetike tako ukoreninjen in bolezen ter smrti od nje toliko.

Naše prizadevanje mora biti brezpogojno za tem, da najdemo in doženemo že neznatna bolezenska ognjišča, ko so pljuča še dobro ohranjena in še ne preti neposredna nevarnost hiranja in razkrajanja telesne tkanine v rane.

Tudi za te slučaje nujno potrebujemo blizu zidane bolnišnice pod strokovnim zdravniškim vodstvom, ki bi sproti in nemudoma sprejemale sumljive, že jasno aktivne in težje slučaje, čim bolj ločeno seveda. Skušnja uči, da se v takšnih bolnišnicah da rešiti skoraj vse, kar se le rešiti da.

Nedvomno so potrebna in koristna tudi planinska ali obmorska zdravilišča. Vanje se le posredno in po daljšem čakanju sprejemajo bolniki po natančni strokovno-zdravniški izbiri in opazovanju, zlasti v bolnišnici. V takšnih dragih sanatorijih se more zdraviti le majhen del premožnih bolnikov in takšnih, ki zanje plačajo oskrbne stroške bolniške blaginje. Pretežna večina bo pa navezana poiskati vsaj začasne pomoči v bolnišnicah te vrste, zidanih na zdravem kraju večjih mest. Največja potreba zanjo je pač v Ljubljani, kjer ta čas v splošni bolnišnici postoji le skromen odsek za te slučaje.

Združimo vsi brez izjeme svoje stališče v eno osnovno misel in zahtevo: Kjer so smrtno ogrožena toliko ljudska življenja, tam je treba reševati najprej in čimprej.

„Poper“ iz moke, „kava“ iz trave

Velike sleparije odkrite v Belgradu

Belgrad, 16. novembra.

Belgrad ima že spet novo senzacijo. Ni se še podelila tako zvana podganja afera v belgradski občinski upravi, imamo že drugo, mnogo hušjo od prve. Dočim je bila podganja afera tako rekoč že v kralji zadušena, je nova nemoteno cvetela že leta na račun najbednejšega ljudstva. Ne bo pa nič čudnega, če se bodo našli njeni sledovi celo tja do naše Slovenije.

Da Srbi — kar brez razlike vsi — zelo ljubijo ostre začimbe, kakršne so paprika, poper, cimeti itd., je znano. Da se kaj radi »častijo« crnom kafom, je tudi znano. Kaj potem čudnega za današnji čas, če so se našli ljudje, ki so skušali najti za vse te predmete razne umetne nadomestke, pri katerih bi se dalo bogato zaslužiti. Vrabci na belgradskih strehah so že čivkali o teh ponarejenjih Bog ve koliko časa bi šla še v zlato klasje »pšenice« ponarejevalcem, ko bi jih ne bil izdal mlinar Stojan Nikolić iz Vojvode Stepe ulice 37, kateremu se je le presumljivo zdelo, ko je od firme »Oriental« iz kralja Zvonimira ulice 8, dne 3. novembra prejel 1000 kg mandljevih lušin, da jih zmelje in preseje na najtanjše rešeto. Nikolić je zato obvestil belgradsko mestno upravo s prošnjo, da pošlje organe javne higijene, da pregledajo vso stvar. Komisija je bila takoj sestavljena in odposlana. Njen posel ni bil težak. Odkrila je gorostasne reči.

Podjetje »Oriental«, ki proizvaja poper, cimet in mleto papriko, o preiskavi niti sanjalo ni. Zato ni nič čudnega, da je njegove lastnike sanitetsko-policijska komisija 10. novembra precej neprijetno iznenadila z zahtevo, da se ji dovoli pregled vseh oddelkov, oziroma blaga. Lastniki so sploščka mislili, da jim oblast ni na sledu in so poskušali, da pokažejo komisiji vse drugo, samo sestavin ne, iz katerih se proizvaja poper, cimet in paprika. Končno so se tudi temu udali.

Poleg nekaj pravega popra je komisija našla še okrog 30 kg ponarejenega, dalje 3—4 kg ponare-

jenega cimeta in 850 kg zmletih mandljevih luškin. Ponarejevalci so povrh tega sami povedali, kako so ponarejali eno in drugo stvar.

»Poper« so izdelovali iz sledečih sestavin: 12 odstotkov pravega popra, 5 odst. hude paprike, 1 odst. zemeljske barve, a drugih 82 odst. koruzne moke. Prodajali so ga večinoma v notranjost, le nekaj malega v Belgradu, in sicer po 18 Din kilogram, dočim je pravi poper po 35—40 Din kg. Podjetje je po lastni izjavi nabavljalo letno okrog 600 kg pravega popra v zrnju.

Za cimete so vporabljali 15 odst. pravega cimeta, a 85 odst. moke. Če se pomisli, da so letno porabljali 500 kg čistega cimeta, se vidi, kako jim je šel »cimet« v klasje. Ponarejeni cimet so prodajali po 15—25 Din kg, dočim velja pravi 50 do 55 Din kg.

Podjetje »Oriental« je l. 1925. začelo s svojimi »obratom« v Zemunu, odkoder se je pa pred par leti preselilo v Belgrad. Člani firme so štirje Armenci, a naši državljani.

Nenavadni vspeh pri »Orientalu« je preiskovalno komisijo napotil, da je stopila še k nekim drugim podobnim firmam. In tu je bil njen vspeh še bolj imeniten. Tako je komisija ugotovila, da ni kava »Jadrane«, ki se prodaja v originalnih zavojčkih z napisom »Najpšja kafa«, nič drugega ko naut (turška beseda; naut je neke vrste trava, ki vspeva posebno v južni Srbiji in ki rodi seme podobno turškemu). — Drugi falzifikat mleto kave je bil ravnotako odkrit v originalnih zavojčkih z napisom »Ideal« — »turška kafa«. — V obeh teh dveh slučajih sta lastnika priznala, da so njuni izdelki falzifikati. — Vse ponarejeno blago je komisija seveda zaplenila.

Je pa še precej drugega, kar v interesu nadaljnje preiskave še ni za javnost. Je pa čisto res, da je gnobila in lumparija vsepovsod in skozinskozi Vil in metle treba!

60letnica uglednega mariborskega obrtnika

Včeraj je obhajal v krogu svoje družine 60-letnico svojega rojstva g. Andrej Macarol, pekovski mojster in hišni posestnik v Mariboru. Jubilant se je rodil na neodrešenem Primorju v Sežani kot številni sin zavedne slovenske družine. V svojem rojstnem kraju je že pred vojno vršil svojo obrt, a tudi zanj po prebratu tam ni bilo več obstanka, ter se je leta 1919 za stalno naselil v Mariboru, kjer danes še vedno živi in zdrav slavi ta pomembni dan. Tudi v novi domovini si je pridobil s svojo dobrodušnostjo in skromnostjo veliko prijateljev. Za dobrodelne namene ima on kakor tudi mamica Macarolova vedno odprte roke, in noben revež ne gre neustiličen iz njegove prodajalne. Sam dober krščanski oče, je ob strani svoje blage in mile žene vzgojil svoje tri hčere in številne vaje v strogo krščanskem duhu in blagodejni ljubezni do bližnjega. Skromen po naravi ni nikjer sili v ospredje, ni se poteboval za častna mesta in priznanja, temveč kakor neznatna mravlja sodeloval tam, kjer je bilo pomoči treba.

Pridružujemo se številnim njegovim prijate-

Blagoslovitev nove pravoslavne cerkve

Belgrad, 16. nov.

Kakor je že dnevno časopisje poročalo, je dne 23. okt. letos bila blagoslovljena v Hrvatih blizu Banjaluke v majhni ukrajinski naselbini nova pravoslavna cerkev, ki je bila potrebna za tamkajšnji pravoslavni živelj, ki se je še povečal za tamkajšnji ukrajinski naseljenec — unijatov v pravoslavju. Novo pravoslavno cerkev je blagoslovil banjalški pravoslavni metropolit Vasilije, ki je imel po izvršenih cerkvenih opravilih tudi daljši govor zbranim vernikom. Banjalški metropolit je po poročilu, ki je bilo objavljeno v zadnji številki »Glasnika«, službenega lista srbske pravoslavne patriarhije, od 12. novembra letos, med drugim govoril:

»To je prva cerkev, ki ste jo zgradili vi, pravoslavni Rusi, ki ste se vrnili iz unijske vere v sveto pravoslavje. Zato se danes radujejo in veselo v nebesih blažene duše vaših pradedov, ko vidijo vas, svoje potomce, svoje vnuke in pravnuke, znova v svetem pravoslavju, ko vidijo, da ste zgradili na tem mestu pravoslavno cerkev, v kateri boste molili Boga za zveličanje svojih in njihovih duš. Bratje, vaši pradedje so bili s silo in prevaro odtrgani od svetega pravoslavja in nazvani unijati ali grški katoliki, pripadniki vere, ki je preje v krščanstvu ni bilo. Oni so pač morali sprejeti unijsko vero, ker niso mogli doleteti sili in mučenju. Toda vi, ki ste mnogo srečnejši; zakaj takoj, ko je v Jugoslaviji postajalo zlato solnce svobode, ste vi to znali izkoristiti ter ste se prostovoljno vrnili v pravoslavje, vrnili ste se k svoji stari veri, k pravi veri, veri pravoslavni.«

Ker je bilo izredno lepo vreme, se je blagoslovitev cerkve razvila v pravo narodno veselje, ki je trajalo skoraj do mraka

FOTOAPARATE

svetovnih trdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta. Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Zahtevajte cenik!

Martinjski sejem v Metliki

Metlika, 16. nov.

Vsako leto se je ob tem sejmu največ iztržilo. Zima že pritiska, zato vsakemu reže že do kože, zato pa tudi vsakdo pohiti, da se pred mrazom zavaruje. Seveda, če ima s čim. Takih je pa letos prav mnogo, ki bodo raztrgani in letno oblečeni dočakali zime, in če so dosti odporni, morda tudi preživeli. Tisti pa, ki še kako morejo, so večraj pomedli zadnje groze, da obličje otroke za zimo, da jih obujejo, in da jim še domov prineso malo belega kruha, ki je sedaj še edina dobrota, katere more biti siromakov otrok deležen. Sladkarije in sladkorčki so že vse predragi, kruha se pa za en dinar že precej dobi, tako, da ga je za vsaka usta en drobec.

Ljubljana

Hradeckega cesta

Z ozirom na notico »Ti pa, uboga rajac« v Vašem cenjenem časopisu z dne 13. nov. 1982 blagovolite sprejeti naslednje pojasnilo:

Člankarju ni všeč, da se je povsem uredila Cesta za gradom, češ, na eni strani se preveč izdaja za posamezne komunikacije, dočim druge niso delne zadostne paznje. Mislim, da to gledanje ni povsem pravilno, kajti težnja občinske uprave mora vendar biti definitivna ureditev posameznih komunikacij v gotovem sistemu, ne pa polovično delo. Cesta za gradom je sedaj tlakovana, dobila je na eni strani tudi pločnik, ki so ga zelo številni pasanti nujno potrebovali in katero ureditev so vsi tudi z veseljem pozdravili. Hradeckega cesta je v resnici morala ta čas, ko se je urejevala Cesta za gradom, prevzeti del prometa, ki je sicer šel po njej, ali sedaj je že zopet vzpostavljeno staro stanje. Ni pa občinska uprava zanemarila Hradeckega ceste, kakor to misli člankar in kot najboljši dokaz temu naj služi dejstvo, da je baš v zadnjih letih dobila pretežna večina zgradb ob tej cesti potrebno cestno kanalizacijo. Občinska uprava pa tudi ni glede razširjave Hradeckega ceste držala rok križem, marveč je tudi to zadevo z vsa potrebno vestnostjo obravnavala. Da pa ni prišlo do nikakega rezultata, ni kriva občinska uprava, marveč pretirane zahteve nekaterih zemljiških lastnikov, ki so povzročile, da bi morala mestna občina samo za kupnino potrebnega cestnega sveta za razširjavo te ceste iztrgovati 240.000 Din in vrhu tega prevzeti na sebe tudi še vse stroške za napravo visokih opornih zidov in ograj skoro vzdolž vse ceste. ...

Dr. Dinko Puc, župan.

Grehi obeh vlomilcev

Ljubljana, 17. novembra.

Danes je policija zaključila preiskavo proti obema vlomilcema, ki sta bila zasačena pri vlomu v šmalčev trgovino. Poročali smo že, da je policija našla pri obeh vlomilcih dolgo vrvo in kos platna, s čimer sta nameravala gospo šmalčev zvezati in ji zamašiti usta s platnom, da ne bi vpila na pomoč, z revolverjem pa sta nameravala gospo ustraševati. Pri preiskavi je policija nato odkrila še nekatere druge grehe obeh mladih izpričencev.

Davorin Novosel je 11. novembra, to je pred tednom dni, prodal nekemu kolo za 100 Din. Policija je to kolo zaplenila. Kolo je znamke »Esk« in ima številko 98.799. Kolo je močno obrabljeno, vendar seveda še vedno več vredno, kakor 100 dinarjev. Novosel je bil nekaj časa uslužben v bifeju »Daj-dam«. Povedal je, da je meseca julija neki gost pozabil pred bifejem to kolo. Gospodar bifeja G. Zupan je tedaj ukazal Novoselu, naj kolo spravi v klet, da ga vrne lastniku, če se zglaši. Novosel pa je kolo epravil zase in ga sedaj prodal. Pri policiji tatvina kolesa ni bila javljena in naj se lastnik kolesa sedaj zglaši na policijo.

Drugi vlomilec Adolf Vizovišek je bil zaposlen od 1. februarja 1931 do 1. februarja 1932 pri trgovcu Ivanu Sedlarju v Linhartovi ulici. V tem času so se dogajale pri Sedlarju razne tatvine. Tako je izginila dinamov svetilka. Dalje je bilo neke noči vmlomljeno v trgovino in je vlomilec odnesel gospodarske aktovke a 4200 Din gotovine. Pri tem vlomju so vedeli, da je moral biti vlomilec dobro poučen o razmerah v trgovini. Sumili pa so nekega bivšega uslužbenca. Na Vizoviška, ki je bil drugače priden delavec, ni nihče pomislil. Dalje sta izginili kolesi gospodarja I. Sedlarju samemu in njegovemu poslovođji Svetovidu Avsecu. Sedlar je sedaj prepričan, da je vse te tatvine izvršil Vizovišek. Zelo verjetno je, da je Vizovišek res vlomil v trgovino, možno pa je, da je kolesi ukradel kdo drugi. Vizovišek vse te tatvine odločno taj.

Oba vlomilca bo policija prihodnje dni izročila sodišču.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprta.

Opera: Zaprta.

Uaien, verandna dvorana: V. prosvetni večer.

Predavanje G. Vinka Zora o Dolomiti. Ob 8.

Kino Kodeljevo: Ob 8 »Temnica«.

Nočno službo imata lekarni: dr. G. Piccoli, Dunajska cesta 6, in mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9.

Višek vseh ljubljanskih družabnih prireditelj bo tudi letos časnikarski koncert, ki s njim Ljubljana vsako leto proslavlja praznik zedinjenja. Tudi letos nastopijo na koncertu naše najboljše pevke in glasbene moči, ki bodo najzornejše pokazale visok nivo naše glasbe. Tudi v družabnem pogledu so časnikarski koncerti na višku, saj se na njih zbira vsa Ljubljana vseh slojev, ker na njih med njimi ni nobene razlike, kakor tudi časnikarji

ni povedala navodila. Oče ni pomisljal, ukazal je fantu: »Listek boš pojedel!« In fant je listek res pojedel. Fant se je odlejal naprej pridno učil — in danes je sloveč govornik. Tako poroča gđ. Jeruc iz zavoda sv. Jožefa. Ona je bila prva »zdravljena« z listkom.

Kadar je prihajal župnik po opravkih v Ljubljano, se je oglašil pri Medičarjevih na St. Peterski cesti št. 47. Tu je tudi prenočeval. Kar na golo klop je legel in — skornej pod glavlo!

Ko so ljudje izvedeli, da je župnik v Ljubljani, so prihajali trumoma k Medičarju — bogati in revni — in on je blagoslavljal kruh in kar so še prinesli s seboj, in delil papirčke trikotne in četrkotne.

Tako je pomagal župnik bednim in nesrečnim s svojim čudovitim darom — vse brezplačno in za božji lon.

Oblasti so ga preganjale: češ, da ne sme zdraviti. Tudi orožnike so poslali ponj. Pa je bilo, kakor začaranost: Orožniki niso mogli najti prave steze. Po katerikoli stezi so ubrali v hrib, vsaka steza jih je vodila nazaj v dolino. ... In tako so se vrnili nazaj v Litijo in niso nič opravili. — In poslej je imel župnik mir pred oblastmi.

Župnik je živel zelo skromno: pil ni vina ne žganja. Spal je na elamnici.

Ko je umrl, je ljudstvo zelo žalovalo. Na parah ni kazal, da je mrtev, nego da spi. In pogrebi so bili v skrbah, ali ni le navidezno mrtev. Ko so mu namreč razklepali roke, da pokrijejo krsto, so bile roke prožne in jih je bilo lahko poravnati.

Po župnikovi smrti je — do namestitve novega župnika — vodil župnijo na Primskem javorski župnik, Golmajer — pozneje župnik na Vačah. Ta župnik je pripovedoval gđ. Ljudmili Roblekov, takrat uradniči pri pok. notariju Svetcu v Litiji, da se je moral učiti cirilice, ako je hotel brati v župnijskih zapiskih primskovski fare.

Še dolgo po župnikovi smrti so romali ljudje na župnikov grob. In, kdor je imel še kakšen od župnika blagoslovljen predmet, ga je zvesto hranil.

Mica Kepa.

pišejo za vse sloje. Prvi december je tudi časnikarski praznik, obenem pa edina prilika v letu, da občinstvo pokaže svoje simpatije za časnikarje a tem, da s svojo udeležbo podpre časnikarski pokojninski sklad.

Čez Dolomite in Stieftzerjoch h gornjeital-skim jezerom bo vodilo nocojšnje predavanje posetnike prosvetnih večerov. Stevilne sklopične slike, ki so bile posnete ob priliki letošnjega izleta v Dolomite, bodo predavanje, ki ga bo imel tajnik PZ Vinko Zor, pojasnjevale. Videli bomo kraje, kjer so se vršili srđiti boji v svetovni vojni, kjer je smel Trekar svoj film »Gore v plamenih«. Skozi Bozen in Meran čez Stieftzerjoch, najvišje evropsko cesto bomo pohiteli k Lago di Como in Gardskemu jezeru. Predavanje bo drevi ob 8 v verandni dvorani hotela Union. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta. Rezervirani sedeži 3 Din, navadni 3 Din, stojšča 2 Din, dijaška 1 Din.

Kar zavlpi je bratec moj, pritiskaje kljuko: »Pojdi k Slamiču! z menoj na ocvrto ščuko!«

Prosvetno društvo Trnovo v Ljubljani, vabi na otvoritev novo dozidanega društvenega doma, ki ga društvo odprlo v nedeljo ob 10 dopoldne s svečano blagoslovitvijo ter zvečer ob 8 z otvoritvijo predstavo Vombbergerjeve komedije v 3 dejanjih »Vodac«. Vabimo vse prijatelje našega društva, da se blagoslovitve in otvoritve novega prosvetnega doma v Ljubljani udeležijo v obilnem številu. Priporočamo, da si vstopnice za večerno predstavo nabavite že v predprodaji. — Odbor.

Priskojite nezaposlenim na pomoč! V dneh 3. in 4. decembra t. l. bodo mestni delavci pobirali po mestu za vse brezposelne prostovoljne darove! Naj ne bo nikogar v mestu, ki bi odklonil majhno podporo za bedne brezposelne delavske družine, ki bodo brez sredstev ostali v mrzli zimi na cesti! Nikogar se ne bo sililo, da bi moral dati dar, pričakujemo pa, da nikogar ne bo, ki ne bi prostovoljno pokazal svoje dobrotnosti in skušal po svojih močeh olajšati bedo brezposelnim! Za vsak dar boste dobili kupon. S kuponom 5 Din pa se odkupite za oba snabiralna dneva!

Izprememba ordinacijskih ur v ambulateriju OUZD v Ljubljani. Specialist za ušesne, nosne in vratne bolezni primarij g. dr. Pogačnik Josip ordinira od 21. novembra 1982 dalje od 12 do 14 (namesto od 13 do 15).

Vajeniški dom je v surovem dograjen. Lepo se poda štirinadstropna, moderna stavba razširjeni Kersnikovi ulici. Ta ulica bo prišla še do veljave, ki je sedaj, ko je slepa ulica, še ni. Kot prva stranska ulica najpomembnejše ljubljanske ceste pa se bo v kratkem razvila, ker je jasno, da leže stavbišča ob njej, kolikor jih je, prav v središču mesta, pri tem pa so vendar odmaknjena vrvenju in prahu glavnih cest.

Mohorjani, ki so naročili knjige pri Prosvetni zvezi, se vljudno naprošajo, da jih pridejo iskat. Knjige se oddajajo vsak dan od 8 do 12 in od 2 do 6 zvečer. Istotam se sprejemajo tudi novi naročniki za Mohorjevo družbo.

Dela ob novih stavbiših ob Gajevi, Gledališki in Puharjevi ulici naglo napredujejo. Zalaznikova petnadstropna hiša ob Gajevi ulici je dozdana že do 3. nadstropja; palača Pokojninskega za-

Apel na dobra srca Maribora. Včeraj so pričeli organi mestnega socijalno-političnega urada z dostavo vprašalnih pol, v katerih bodo stanovci Maribora povedali, koliko in kaj nameravajo darovati svojim sosedom, ki čakajo zime s strahom in trepetom, ker so brez dela in zaslužka. Vprašalne pole dbe vsi stanovanči in po 10 dneh jih bodo organi istega urada zopet pobrali, nakar se začne zbiranje prijavljenih predmetov.

Mladina poje. Pri mladinskem koncertu v nedeljo popoldne v Unionu se bo proizvajal sledeči spored: Mladinski zbor dečkov mariborskih šol: Premrl: »Dvignimo skupni krog«, »Krasen pogled« s spremljevanjem klavirja. — Deklamacija. — Zbor tretje deške osnovne šole: Dobroci: »Grad se bijeli«, »Sone«, »Cigani«, »Saj ni čuda«, narodna. — Rajalni nastop druge dekliške osnovne šole. — Zbor tretje dekliške osnovne šole: Adamci: »Tri pure tri race«, »Pod zeleno okno«, »Izpraševalnica«. — Deklamacija: Mohor: »Zima«. — Telovadni nastop deške meščanske šole. — Pevski zbor prve dekliške meščanske šole: Adamci: »Mačka miš in miška«. — Zbor deške meščanske šole: Koroška narodna: »Vse ta lušne ljele moje«, Sušteršič: »Ošabnežu«, »Pikapolonica«. — Sledi odmor, nato pa deklamacija in dramatični nastop 2. in 4. deške šole »Palčki zidajo hišico«. — Pestri spored naj zadovolji mladino ljube, ki jih društveni odbor prosi, da žrtvujejo prihodnjo nedeljo dve urici. Vsi s tem pomagajo obelci in obuti otroke najrevnejših slojev našega mesta. Vstopnice se dbe pri blagajni v Unionu v nedeljo od 10—12 in popoldne od 3 naprej.

Mariborsko gledališče. V soboto, 19. t. m. je premiera burke ameriške pisateljice Marget Mayo »Moje dete«. »Moje dete« ne pride v abonma. Režira H. Tomašič, nastopijo Kraljeva, Savinova, Zakrajškova, Tovornikova, Harastovič, Nakrst, Furijan, Tovornik in Blaž. V nedeljo koncerta v gledališki priznani in v Mariboru zelo priljubljeni trio Brandl. Ki ga tvorijo dame Brandl (gosli), Gara (čelo) in Reis (glasovir). Dopoldne ob pol 11 bo matineja za dijaštvo, zvečer ob 20 pa koncert z izbranim sporedom (Mendelssohn, Händl in Arensy). — Suppejeva klasična opereta »Boccacio«, se poje kot naslednja glasb. premiera tekom prihodnjega tedna. Režira K. Bachmann kot gost, dirigira Herczog. Nastopijo Udovičeva, Savinova, Gorinskova, Zakrajškova, Barbičeva, Grom, Rasberger, Sancin, P. Kovič, Skrbineš, Gorinsk in drugi.

Ali ni tega preveč? Sinoči smo imeli v mariborskem gledališču premiero, v soboto bo zopet ena in prihodnji teden še ena. Poleg tega bo v soboto v Ljudski univerzi koncert znanega belgijskega kvarteta »Quatuor de Bruxelles«, v nedeljo dopoldne bo v gledališki dijaška matineja in zvečer pa koncert našega priljubljenega tria Brandl. In povrh vsega je še v Unionu popoldne v nedeljo mladinski koncert. Ali ni tega nekoliko preveč naenkrat? Maribor ima vendar le omejeno število gledaliških in koncertne publike, pa bi bila radi tega ekonomija s prireditvami vsekakor na mestu. Prvenstvo naj bi vsekakor imele humanitarne prireditve.

Drevi ob 20 in četrti ima francoski pisatelj Rene Gourdier dve zanimivi predavanji v francosčini. Predaval bo o Beaumarchaisevi Figarovi svatbi. V drugem delu govori humoristično o ženit

Dnevna kronika

Kaj pravite?

Kje se je tale zgodba zgodila, tega vam ne smem zaupati. Zaupam vam pa zgodbo in jo popišem tako, kakor se je zgodila. Pa to menda ni na-čudna zgodba, ampak drama iz našega sodobnega življenja, ko lačna vrana sito pase.

Prvi mož (lepo oblečen gospod, rejen, go-vo-ri z rodoljubnim poudarkom): »Kupite slabo gre. Zaprem in rajši od dosežanih zaslužkov mirno ži-vim. Kaj sem hotel reči? Vi, gospod potnik, se mo-rale bolj potruditi. Drugače vam nižaj provizijo.«

Drugi mož (slabo oblečen, suhljat, govori z boječim in ubitim glasom): »Saj storim, kar mo-rem. Od jutra do večera sem na nogah.«

Prvi mož: »Ali menite, da jaz ves dan samo spim?«

Drugi mož: »Vem, da ne; ampak ubiti se ne morem. Ljudje nimajo denarja. Dojset strank moram obiskati, preden napravim eno kupčijo in zaslužim dva koca.«

Prvi mož: »Pa jih obkličite več! To je pred vsem vaša reč. Sploh pa: Treba vam je motornega kolesa, da boste več opravili.«

Drugi mož (vesel): »Oh, gospod šef, zelo ste dobri. Kajpada bom z njim več prodal. Hecla iskrena!«

Prvi mož: »Zahvalite se mi le za dober na-svet, motor si pa sami kupite! Menda vendar niste tako naivni, da bi od mene pričakovali še motor-nega kolesa?«

Drugi mož (razočaran): »Oh, gospod šef, vi se šaljete. Kako naj si jaz, reveček, s 500 Din me-sačne plače in malo provizijo, kupim motorno kolo?«

Prvi mož (ogorčen): »Ne uganjajte mi nori-tij! Plačam vas zato, da prodajate moje blago. Ker so vaše noge prepočasne ali prelene, hočem, da si nabavite motorno kolo. Če nečete, bom prišiljen dobili mesto vame drugega.« (Prvi mož se obrne in odide v svojo pisarno. Drugi mož stoji na mestu, dokler zastor ne pade.)

Povem vam, da je to resnična drama iz življe-nja, ki je bila res igrana prav tako, kakor je tu za-pisano. Avtor te igre, gospod z rodoljubnim po-udarkom, zasluži za to dejanje nagrado. Ali Noblovo ali Kleistovo ali kako drugo — to naj presodi jav-nost.

Koledar

Petek, 18. nov.: Odon, opat; Roman, mučenec.

Novi grobovi

† V Lahomiku pri Laškem je umrl 17. t. m. v 71. letu starosti g. Krajnc Jurij, posestnik, ustanovitelj Hranilnice in posojilnice v Laškem in njen dosmrtni podnačelnik, bivši dolgoletni član Okrajnega zastopa v Laškem, dolgoletni davčni iz-vedenec, sodnijski čenilec, cerkveni ključar po-družnice v Mariji Gradu, bivši župan in častni občan občine Marija Gradec, ter 40 letni podžupan, dokler ni bil leta 1931 razrešen, odlikovan z zlato kolajno za državljanske zasluge. Pogreb bo na far-no pokopališče v soboto ob pol 9 dopoldne. Nese-bičnega, vernega in vzglednega moža bodo ohranile vse korporacije, kjer je deloval, v častnem spo-nigu. Vsem, ki so ga poznali, se je priporočil v molitev. Žalujejo rodbini naše iskreno sožalje!

† V St. Lenartu nad Laškem je včeraj umrl g. Anton Lapornik, posestnik in marljiv odbornik Hranilnice in posojilnice v Laškem. Pokopali ga bodo v soboto. Blag mu spomin! Žalujemo naše sožalje!

† V Banovcih pri Ljutomeru je umrl posestnik g. Franc Kardinar, star 55 let. Bil je med so-ustanoviteli Prost. gasilnega društva Banovci, od-bornik občine Glava, krajnega šolskega odbora Verže, odbornik in soustanovitelj veržijske po-sojilnice, član dirkalnega društva itd. Naj počiva v miru, žalujemo svojem naše sožalje.

Osebnosti

— Z ljubljanskega vseučilišča. V višjo skupino so napredovali profesorji Aleksandrova vseučil-lišča v Ljubljani: na bogoslovni fakulteti redni profesor dr. Josip Učič; na pravni fakulteti redni profesor dr. Aleksander Bilimovič; na filozofski fa-kulteti docent dr. Fran Bradač, dr. Anton Melik, dr. Fran Sturm in fakultetni tajnik Viktor Zalar; na tehniški fakulteti redni profesor ing. Aleksan-der Kopylov, izredna profesorja ing. Osana Marij in ing. Ciril Znidaršič ter docent ing. Strojnik Romeo.

Kulturni obzornik

Ljudske igre

(Nekaj misli.)

Slehernik, liturgični in alegorični misterij v enem dejanju, iz stare flamske verzije priredil francosko Prosper Thuybaert, posvojen in pri-redil Jože Pogačnik. Ljudske igre I. zvezek. Izdala in založila Mis. tiskarna (Domžale-Grobjelo), 1932.

Smoter ljudske igre ni samo v tem, da zabava in spravlja v smeh in razigranost širše publike, podoželja in delavskih revirjev. Njen namen je pač vzvišenejši. Ljudska igra naj dviga naš narod iz snovnostnega mrtvila v duhovnost, v večnostno le-poto, v kraljestvo dobrote, ljubezni in resnice. Ljudska igra naj moralno krepi človeka, toda s tako snovjo, ki je umetniško zajemljiva in zajeta; kajti pridigarstvo, pa naj bi bilo izpridigano tudi v dramski obliki, odbija in celo smeši prevečkrat svoj morda plemeniti namen.

Slovinci se s svojimi ljudskimi igrami ne moreno ponášati. Kar smo imeli in kar imamo, je poleg nekaj originalnih del (Milčinski, Finžgar, Krek i. dr.) le neznanost in je vse že stokrat in stokrat preigrano, pa tudi časovno zastarano, vse drugo samo pa za to ali ono priloznost presadili iz tujih logov na naša trda tla. Vse to je v večini pod povprečnostjo naših originalov, toda kaj smo hoteli, ko pa domačih stvari ni bilo na izbiro.

Da smo se pa s tem in takim do zadnjega časa morali zadovoljiti, je pa vzrok morda tudi v tem, ker so bili naši podoželjski odri tako slabo orga-nizirani, da ni bilo na igranje boljnih in učinko-vitejših del niti misliti. Društva niso imela niti potrebne denarja za nabavo kulis; večkrat je to ali ono društvo zbiralo igro, ki naj bi bila taka, da bi zadostale njegove kulise: n. pr.: gozd in kmečka soba. Nova oderska tehnika na ljudske od-re še ni prodrla, danes pa je temu seveda drugače. Način igranja, režije, oderske tehnike je iz central-nih gledališč prodrl na podoželjske odre. S tem so pa zasledili tudi nove potrebe po novih, času in vsem

— Razsodba državnega sveta. Državni svet je na pritožbo upokojenih in iz državne službe odpu-ščenih srednješolskih profesorjev razsodil, da se uničijo rešitve ministrstva prosvete kot nezakonite za tele pritožnike: Inž. Ivo Zobec, profesor na gimnaziji v Murski Soboti; Janko Presker, pro-fesor na gimnaziji v Murski Soboti; dr. Kajetan Gantar, suplent na gimnaziji v Celju; Franc Ca-puder, suplent na gimnaziji v Novem mestu; profesorica Erna Kozina-Kovačeva na gim-naziji v Novem mestu; Alojzij Sivec, profesor na gimnaziji v Kočevju; Niko Kureč, suplent na gimnaziji v Kranju; Fran Ambrožič, profesor na gimnaziji v Kranju; Joža Koletič, profesor na klasični gimnaziji v Ljubljani; Ernest Tomec, profesor na klasični gimnaziji v Ljubljani. — Prav tako je bil razveljavljen dekret ministrstva za trgo-vino, s katerim je bil odpuščen iz službe Tone Krošl, suplent na dvorazredni Trgovski šoli v Ljubljani.

— Poročili so se 14. nov. v Braslovčah: G. Ru-denšek Drago, sodni uradnik iz Celja z gđ. Blažnik Fani, bivšo poštno uradnico iz Braslovč, in g. Jošovec Franc, posestnik iz Ločice pri Pol-zeli, z ugledno mladenko Marijo Marovi iz Pod-vrha pri Braslovčah. Obilo sreče!

— Imenovan je za člana akademikega sveta in-tendentski akademije intendantski podpolkovnik Josip Luckars.

— Upokojen je konjeniški narednik vodnik II. razr. 8. konjeniškega polka Stefan Kolenc, točasno na službi v mariborskem vojnem okrožju.

— V naši mornarici so odredeni po službeni potrebi na službo na kr. monitor »Vardar« poročnik korvete Slavko Kirchmeier; na službo na kr. moni-tor »Drava« poročnik korvete Branko Voglar; na službo na kr. brod »Dalmacija« poročnik korvete Ladislav Lah; na službo na kr. brod »Hvar« strojni podporočnik Rihard Damiani; na službo v glavno mornariško skladišče pomorskega arzenala nižji voj. uradnik 4. razr. Josip Petercel in za vršila dolžnosti poveljnika kr. minopolagaja »Mijet« po-ročnik fregate Stanislav Stiglic.

— Izpit so napravili za čin akt. kap. korvete poročnik bojnega broda I. razr. Anton Lenarčič, Julij Saka, Zdenko Papčič, Karel Levičnik in Leo Zaharja; za čin akt. in rez. inženjerskega majorja v mornarici inž. kap. I. razr. v mornarici Alfonz Lajbenfrost in Leonid Zozulin; za čin akt. in rez. sanitetnega majorja v mornarici san. kap. I. razr. v mornarici dr. Franjo Vizjak in za čin akt. strokov-nega podporočnika mornariški narednik-vodnik II. razr. disciplinsko-administrativne stroke Ivan Katalin in mornariški narednik-vodnik II. razr. te-legrafske čete Josip Glavinč.

— Poročila sta se 13. nov. v Poljčanah g. Nace Pihler iz Velovljake pri Ptuj in gđ. Tončka Cokl iz Luške vasi pri Poljčanah. Zenin kakor nevesta sta vneti in delavna člana katoliškega prosvetnega društva. Nevesta je bila tudi predsed-nica dekliškega krožka in prednica Mar. družbe. Obe organizaciji sta ji pripravili lepo slovo od de-kliškega stanu. Na gostiji se je nabralo za novo mariborsko bogoslovje 135 Din. Bilo srečno!

Ostale vesti

— Ljubljanski učenjak na belgrajski Kolarčevi narodni univerzi. Prvi iz Ljubljane, ki bo predaval na belgrajski Kolarčevi narodni univerzi, je g. univ. prof. dr. Aleksander Bilimovič. Na dveh pre-davanjih bo obravnaval »današnje stanje ekonoms-ke teorije«. Na prvem predavanju, v petek dne 18. t. m. ob 18.15 bo govoril spetelno o čisto-objektivistični teoriji Fr. Oppenheimerja, na drugem predavanju, v soboto, 19. t. m. ob 17.15 pa o čisto-objektivistični teoriji R. Lifmanna. — V vseh belgrajskih krogih je veliko zanimanje za njegova predavanja.

— Tobačnim upokojencem v vednost. V »Ju-truc« ob 16. t. m. je objavljeno neko vabilo na iz-redni občni zbor »Društva upokojenk in upoko-jencev tobačne tovarne«. Sporočamo vsem tobač-nim upokojencem in upokojenkam, da društva pod imenom »Društvo upokojenk in upokojencev tobač-ne tovarne« ni. Društvo, v katerem so včlanjeni skoraj vsi tobačni upokojenci in upokojenke, je naše društvo, ki pa se imenuje »Strokovno društvo tobačnih upokojencev in upokojenk«. Tako se imenuje naše društvo, ki je ves čas zvesto in vneto de-lovalo za koristi svojih članov. To naše »Strokovno društvo tobačnih upokojencev in upokojenk« pa ne sklicuje nobenega izrednega občnega zbora, ker smo meseca marca že imeli svoj redni občni zbor, kakor ga imamo vsako leto. Pač pa je naše društvo dne 9. novembra letos imelo članski sestanek v Roko-delskem domu. Na tem sestanku, ki se ga je ude-ležil tudi zastopnik oblasti, sta tovarišica Uršula Katarer in zastopnik JSZ tajnik tovariš Peter Lombardo poročala o novem pravilniku in o

položaju tobačnih upokojencev. Tov. Lombardo je v Belgradu, kamor je šel v teku letošnjega leta že dvakrat posredovati za naše skupne interese, izve-del, da pride novi pravilnik v veljavo najbrž z novim proračunskim letom in da uprava monopolov hoče naš položaj izboljšati. To so lahko slišali vsi člani, ki se jih je zbralo za polno dvorano. Zaradi tega nimamo potrebe sklicovati kaknega izrednega občnega zbora. Z ozirom na omenjeno vabilo pod imenom društva, ki ga ni, smo bili dolžni to več tobačnim upokojenkam in upokojencem javno raz-ložiti ter jih opozoriti, naj se ne dajo begati. Vsa-ko beganje je nam vsem le v škodo. — Za »Stro-kovno društvo tobačnih upokojencev in upokojenk« U. Katarer.

— Članom »Vzajemne pomoči«. Agencija Avala objavlja naslednji komuniké banke uprave: Dnev-nik »Jutro« z dne 13. nov. t. l. št. 265 je na strani 6. med »Domačini« vestim priobčil članek z naslo-vom: »Vzajemna pomoč, reg. pom. blagajna v Ljubljani, javlja članom Vzajemne pomoči v likvi-daciji: Kakor smo že javili, je delno bivše načel-stvo, izpopolnjeno, doseglo zagotovilo, da bo do-bilo vse agende bivšega načelstva, kar je pa že tudi kraljevska banka uprava meseca aprila s komunikéjem, v katerem se razglasa razpust Vzajemne pomoči temu načelstvu obljubila. Kraljevska banka uprava pa ni niti z navedenim komunikéjem z dne 2. aprila 1932, II. No. 1055-30 niti kakorkoli že sicer dala poslednjemu načelstvu razpuščene pomožne blagajne Vzajemna pomoč, sedaj v likvi-daciji, ali pa kakemu posameznemu članu tega na-čelstva nikake tezaevne obljube. Potvorba navede-nega komunikéja bi mogla zavesti članstvo razpu-ščene in sedaj v likvidaciji se nahajajoče Vzaje-mne pomoči, da bi se prenačili ter vstopali v novo ustanovo istega imena, še predno je nje pravni obstoj definitivno rešen. Zamogli bi utrpeli škodo, javnost pa bi mogla dobiti utis, da je bilo in je še morda danes v intencijah kr. banke uprave, da se izroče agende bivšega poslednjega načelstva razpuščene Vzajemne pomoči novi usta-novi. Zato se članstvo razpuščene in sedaj v likvi-daciji se nahajajoče reg. pom. blagajne Vzajemne pomoči v lastnem interesu svari pred prenažeja-nimi koraki, nasledujoč nepravilnim poukom šte-vilnih bivših zaupnikov blagajne in tudi v oglasih in letakih. Člani bivše Vzajemne pomoči morejo overjavljene prepise gori navedenega komunikéja in pravomočno razpuščene odločbe z dne 31. III. 1932, II. No. 1055-27 upogledati v poslovnih pro-st

NAJMANJŠI ARHITEKTI

Komaj bi mogel kak drug naraven pojav vzbu-
diti toliko različnih mnenj, kakor koralne, ti majhni
organizmi, ki so že zgradili iz svojih apnenastih
ščitov cele pokrajine. — Ni še poteklo dvojne stole-
tja, kar poznamo naravo teh malih živalic. Šele v
začetku 18. stoletja smo prišli na sled bistvu ko-
rale. Prystonel jih je leta 1723 odkril, 1727 pa je
že izročil svojo razpravo o njih pariški Akademiji.
Slavni Reaumur je v svoji zmoti odrekal veljavo tej
razpravi. Petnajst let za tem so to vprašanje rešili,
kar pa ni oviralo Geoffryja, da ne bi leta 1741
imenoval polipe — morske rastline brez listov. Z
druge strani so sicer trdili, da se pretaka v koral-
nih stebelcih animalsko življenje, vendar pa so si
to razlagali na ta način, kakor da so to celicam
slična stanovanja za cele kolonije infuzornih bitij.
To nesoglasje mnenj je trajalo do leta 1831, ko je
Ehrenberg spoznal v steblih polipa družino mnogih
generacij, ki so živele v živi medsebojni zvezi.
Število teh malih neutrudnih arhitektov, ki so zgra-
dili že v pradobi mnogo skalnih orjakov v Tihem
oceanu, Karibskem morju in drugod in še danes
grade, je precej znatno. Med vodnimi meduzami so
najbolj znani rodovi milipori, favozidiji in seria-
topori. Med cvetnimi polipi pa rodovi avloporidi,
madreporidi in astreidi. Najmarljivejši graditelji
so madreporidi in astreidi.

Dasiravno so tako majhen, nadomeščajo to
svojo slabost z neomejeno pridnostjo in ogrom-
nim številom družin. Imamo koralne stebre, ki so
po meter debeli in dva metra visoki. Forster je
našel na nekem otoku izumrli koralni stebel, en
meter debel in pet metrov visok; na vrhu pa je
imel krono šest metrov široko. Življenje teh živali
je Apulej sijajno označil: »Sama minljiva, v sku-

pini večna.«

Dolgo je vzbujala graditev koralnih otokov v
Tihem oceanu zanimanje prirodoslovnih razisko-
valcev, dokler pač ni Darwin rešil te uganke in je
vse brezplodne hipoteze ovrgel pa jih nadomestil z
neovrgljivimi dejstvi. Zunanje lice koralnega polja
nam jasno kaže, čemu so mnogi učenjaki smatrali
koralne za rastline. Te namreč tvorijo manjše in
večje gredice, grmovje in drevesa z živimi rastli-
nami. Travnato zeleni polipi in orglaste koralne tvo-
rijo ob obali Timorja, če je morje mirno, zelen
travnik. Če pa na pr. udarimo z veslom po vodi, se
ta travnik spremeni v rdeče tlakovano cesto. To
pa radi tega, ker se živalice umaknejo v svoje ce-
lice, ako jih kdo moti. Ker se razvija živ koralni
stebel v razne oblike najnežnejših barv, primer-
jajo koralna polja z rožnim vrtom. Heteropova ima
vijoličaste konice, ki rastejo kakor keglji, in okro-
gle osnove. Druga koralna je rjava montipora, tretja
rumena alcyonija in rožnato-rdeča pocillopora. Po-
leg barvnih krasot razpolagajo koralne tudi z baj-
nimi krasotami oblik. Nekatere izmed njih tvorijo
nežno naznačene liste, v velikosti namizne plošče;
druge zopet listnata grmovja in sicer tako nežna,
da jih komaj ločijo od rastlin. Humboldt je prvotno
ugotovil zanimiva dejstva, da se koralne živalice
ogibljuje vseh vulkanskih obal, pa to ni edino dej-
stvo, ki nam pojasnjuje kraj njihovega bivanja. Če
jih vzamemo iz morske vode, poginejo takoj. Tudi
velikih globočin ne prenesejo. V splošnem živijo
v globini 40 metrov, izjemoma so našli na tako
zvanem Pourtalesplateauju mesto, kjer živijo kora-
le 600 metrov globoko. Zraven vsega tega pa mo-
rajo imeti čisto vodo, ki ima vsaj 20 stopinj tem-
perature.

Pogreb diktatorjeve žene.

Poslednje zemeljske ostanke Nadežde Sergejeve, žene ruskega diktatorja Stalina, so spremile k po-
čitku vojaške in civilne oblasti. Vozs truplom vodijo delavci v kapah.

Tajfun besni

V pretrganih vesteh, ki pa še niso gotove v
številu ponesrečencev, zvemo, da je divjal po
vzhodni japonski obali strahoten tajfun, kakršnega
baje ni bilo več od 1917. leta dalje. Ob njegovem
izbruhu je bilo sto in sto ribiških čolnov na od-
prtem morju, katerih usoda je morala biti pač
strašna. Po vesteh tokijske policije leži samo v
glavnem mestu nad 12.000 poslopij pod vodo 15.000
pa v predmestju. Posebni dopisnik lista »Internat-
ional News Service«; izraža svoje vtise, ki jih je
dobil v jutru po pustošenju tajfuna: Kanali so vsi
pod vodo, okna hiš razbita, ceste so polne strešne
opeke, izrušeni brzojavni drogovi, zidovja, dreves
in porušeni nizki hiš. Od vseh strani pa so si-
kali ognji iz polugaslih pogorišč. Posebno Ginza
okraj, kjer je središče trgovstva in zabavišje, je trpel.
Celo največji japonski hotel »Imperial« leži pod
vodo. V vsem mestu pa vlada ponoči tema, zakaj
vsa električna mreža je raztrgana. Prav tako tudi
telefonska in brzojavna. Radi tega nam niso znani
do podrobnosti podatki, koliko je mrtvih žrtev in
koliko je škode v poslopih in pokrajinah, kjer so
valovila številna rižna polja danes pa je vse raztr-
gano, porušeno, izruvano, poteptano in poplavljen.
Poslednje je zlasti strašno v prefekturah Sidzioko
in Siba. Kilometre na daleč in široko leže njive
pod vodami. Bogve, koliko življenj je poginilo na
otoku Loohov, kjer ni ostal kamen na kamenu.

V Jokohami in Jokosuki še je rušila in valila
zemlja z vodovjem, kar je povzročilo nedopovedno
škodo marljivim japonskim poljedelcem, ki negu-
jejo svoje njive in polja kot mi vrtove. Tu je pogo-
relo ali se porušilo nad 500 hiš prav do temelja.
— Najhuje pa je besnel vetri in vodni orkan
severno od glavnega mesta Tokio. Tu so cvetoče

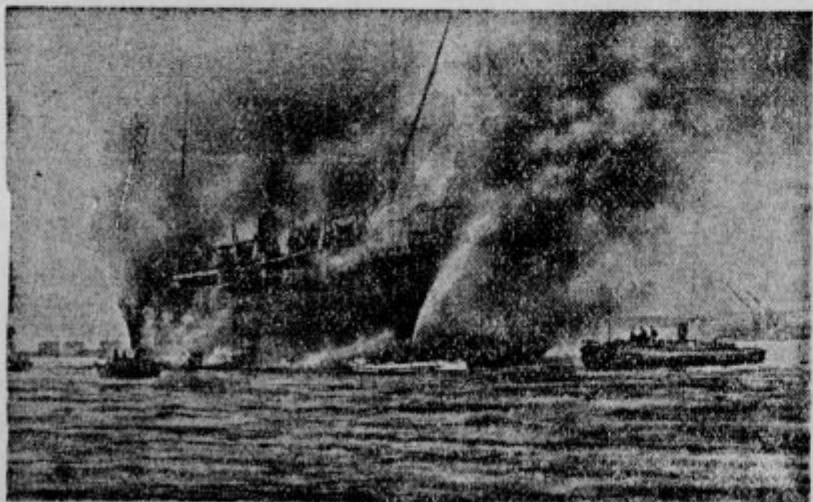
pokrajine kot zbrisane s površja. Mesta in vasi
leže v razvalinah. Železniške proge, brzojavne in
telefonske vezi so raztrgane.

Uradne vesti, ki pa niso še gotove, ker nimajo
zveze z vsemi pokrajinami, javljajo, da je 121 člo-
veških žrtev in sicer 59 mrtvih, 62 ponesrečencev.
Dalje nad 5000 hiš do tal porušeni, 10.000 težko
poškodovanih, nad 50.000 hiš pa pokrivajo vodovja,
ki so spremljala besneči tajfun.

Najvarnejši muzej

Odkar obstoja Britski muzej, v katerem so
shranjene neprecenljive dragocenosti, ni bilo v njem
še nobene talvine in nobenega požara.

In vendar niso temu vzrok bogve kake var-
nostne naprave, saj je muzej stal pred iznajdbo
električne luči in fotografske kamere in še danes
je v njem urejeno kot v času nastanka. Ponočno
kontrola vršijo čuvaji s petrolejkami, katere jim
izroči inspektor sleherni večer pred pregledom, te
pa mu po končanem obhodu čuvaji znova vrnejo.
Ta službeni red datira menda še iz srednjega veka.
Tako častitljiv je tudi sistem obhodov. Inspektorji
se od časa do časa skrijejo v stranske hodnike in
nenadno stopijo pred čuvaje, če so na svojem me-
stu ali če ne spe. Uprava muzeja meni, da je ta
varstveni sistem boljši kot vsi moderni signali. Po
angleškem pojmovanju vršijo čuvaji svoje nočne
obhode uspešno samo radi napetih živcev in budne
pozornosti, da bi jih ne zasačil kak inspektor. Ven-
dar pa se je ta služba modernizirala v toliko, v ko-
likor so nočni čuvaji dobili namesto objnatih sve-
tilk, ki so jih imeli doslej, električne.

Parnik v plamenih.

Nizozemski parnik P. C. Hooft je v amsterdamski
luki zgorel. Parnik se je pravkar vrnil iz nizo-
zemske Indije. Mornarji so hoteli s plinom uničiti
podgane, ki so se razpasle po notranjih prostorih,
pa se je vnel ogenj. Časili so skušali parnik rešiti,
pa se jim ni posrečilo. Morali so ga odpeljati
na odprto morje, kjer je zgorel do tal.

Pod razvalinami.

V poljskem glavnem mestu se je podrla dvanadstropna zgradba, ki je pripadala sosedni veliki pivo-
varni. Nesreča se je zgodila radi tega, ker je tatovarna prehitro polnila svoje skladišče z ječme-
nom in hmeljem, upala je pač na bodočo konjunkturo z Ameriko. Zaloge so bile zato prenapolnjene
in nastajajoči plini so podrli vmesno steno, ki je padla na sosednjo hišo ter jo tako porušila. —
Mrtvih je bilo 21 oseb.

Zakon o številu otrok

Če bo novi osnutek zakona v mehiškanski dr-
žavi Vera Cruz stopil v veljavo, bodo morali starši,
ki bodo hoteli imeti otroka, prositi pristojno oblast
za dovoljenje.

Mehika je potemtakem prva država, ki bo ime-
la kontrolo nad rojstvi otrok. Zakonska dvojica bo
morala napraviti nekako preizkušnjo pred skupi-
no zdravnikov, ki bo pregledala njuno zdravje in
proces dednosti. Nadalje bo morala oblastem do-
kazati, da je zmožna vzgojiti otroka. Šele, ko bodo
vsi ti pogoji izpolnjeni, bo država dovolila rojstvo
novega državljanca. Kakšne kazni bodo pa sledile
kršiteljem, še ni znano. Na vsak način ne bo ta
zakon pospeševal rojstva otrok, kakor delajo to ita-
lijanski in francoski državni zakoni.

Brezposelni v evropskih državah

Po najnovejših statističnih podatkih je največ
brezposelnih v Nemčiji in sicer okrog pet milio-
nov. Na drugem mestu se nahaja Anglija, ki jih
ima tri milijone. Tretje mesto zavzema Italija z
enim milijonom in pol. Dalje pride Češkoslovaška
s 524.171 brezposelnimi. Potem gredo po vrsti:
Belgija 350.000, Francija 300.000, Poljska 250.000,
Avstrija 280.000, Nizozemska 120.000, Madjarska
100.000, Švica 96.000, Danska 80.000, Romunija
65.000 in Jugoslavija, ki ima po računu sindikalnih
organizacij danes okrog 50.000 brezposelnih. Po ra-
čunanju strokovnjakov, ki se bavijo z vprašanjem
zaposlitve, sta danes dve petini vseh delavcev brez
posla, tako da delajo v industrijski produkciji isto
delo, katero je prej opravljalo pet delavcev, sedaj
le trije delavci.

Vožnja v zakon.

Mnogokratna prvakinja v tenisu in pisateljica
Paula v. Reznicek, se je včeraj poročila z znanim
Hansom v. Stuckom.

Stoletni zdravnik

Včeraj je praznoval v Gorici najstarejši evrop-
ski zdravnik dr. Ivan Gortani svojo stoletnico roj-
stva v polni svežosti in zdravju. Gortani se je ro-
dil 1832 v Gorici in delal nad 60 let kot deželni
zdravnik v gorski občini Torzo v Furlaniji. Bil je
eden prvih zdravnikov, ki je prejel naslov zdrav-
niškega svetnika. Še v svojih stotih letih opravlja
zdravniško službo.

Tudi Finska zopet pije

Kakor v Združenih ameriških državah, tako je
gospodovala prohibicija tudi na Finskem. Radi te-
ga se je tudi tu razpaslo veliko tihotapjenje z al-
koholom. S časom se je število tihotapcev tako
razmnožilo, da so napolnili ti ljudje vse finske
zapore. Toda nedavno je bilo splošno glasovanje
za in proti in ogromna večina se je izjavila proti
prohibiciji. Zato uvažajo Fini znova pijačo. V
zvezi s tem pa bo v kratkem izpuščenih nad 20.000
tihotapcev z alkoholom na svobodo.

Prebivalstvo Madjarske

Po ljudskem štetju na Madjarskem so statistič-
ni uradi ugotovili, da se je prebivalstvo v zadnjih
desetih letih pomnožilo za 700.000 oseb. Danes živi
v mejah Madjarske 8.688.000 prebivalcev, od teh
je 4.250.000 moških.

Tudi španski rudarji stavkajo

V premogovnih rudnikih španskega mesta Ovi-
deo je stopilo 30.000 rudarjev v stavko. Tudi oni
številni delavci, ki so se bavili z najnujnejšimi opravi-
li, so odložili svoja orodja. Stavka se potemtakem
sele iz Severne v Južno Evropo.

Dr. Eckener v Barceloniji.

Vsem znani nemški, zrakoplovni pionir, dr. Ecker-
ner, se mudi začasno v Spaniji, da bi proučil mož-
nosti redne zrakoplovne zveze med Spanijo in
Južno Ameriko. Slika: dr. Eckener, levo od njega
ministrski predsednik Macia.

Pfice — ribiči

Na Japonskem poznajo ribiči poleg običajnih
mrež in trnov še neki originalni način ribjega lo-
va. Na pomoč jim pridejo neke vrste divje race,
imenovane komorani. Ko pade noč, se zaziblje na
morju brez števila čolnov, kjer gori v železnih
košaricah neugaseni ogenj; ta meče svetlobo daleč
po morski gladini in s tem privablja ribe. V čolnih
sede tihi ribiči, ki imajo po deset komoranov pri-
vezanih na vrvice. Ti komorani se hranijo le z
mesom; pred lovom pa jim ne dajo tri dni nobene
hrane, tako da so naravnost divji na sleherni ribji
plen. Toda tik pred lovom jim nataknejo ribiči
kovinaste obroče okrog vratu, da ne bi mogli po-
goltiti rib. Kakor hitro ujame tak komoran ribo,
potegne ribič vrvice k sebi, odvzame ptiču plen in
ga znova spusti. Tako se ponavlja, dokler ni čoln
poln. To pa se baje kmalu zgodi, ker so ti komo-
rani izredno spretni lovci.

Železni čolni

Prvotno so ljudje mislili, da se morejo vzdr-
žati na vodi samo leseni čolni, torej iz sestavine,
ki je lažja kot voda. Šele leta 1787 je bil zgrajen
prvi železen čoln. A prva železna jadralnica je bila
spuščena v morje 1818 in sicer na Angleškem; a
šele 1852 so na Angleškem prvič zgradili ogromno
železno ladjo. To je bila »Great Eastern«, ki je bila
dolga 211 metrov in široka 25 metrov. Ladjin trup
je bil iz železnih plošč, ki so bile postavljene v
dvojne stene, a gonil je vijak s silo 7632 konj in s
hitrostjo 26 km na uro. Dvanajst let kasneje so upo-
rabljali ladjo za polaganje kabla med Irsko in New
Foundlandom. Naslednje ladje so kaj hitro pustile
»Great Eastern« v brzini in konstrukciji daleč za
seboj. Postala je polagoma zabavna palača v angle-
ški luki Clydeu. Ko pa se je »postarala«, so jo leta
1888 prodali kot staro železo.

»Tako, obraz na desno pa — prijazno!«

Naše narodno gospodarstvo v filmu

Belgrad, 16. novembra.

O lepotah nekaterih delov naše države, zlasti dalmatinske rivijere, je bilo doslej mnogo pisano v inozemstvu. Celo nekaj pomembnih svetovnih filmov je že posnetih, v katerih je, žal predesto anonimno, poveljena naravna lepota naše zemlje. — Tudi par domačih filmskih poizkusov že imamo. Danes moram zabeležiti zanimanje, ki ga kaže delo posebne angleške skupine, ki se sedaj nahaja v okolici Dubrovnika, za naše narodno gospodarstvo. To je posebna filmska ekspedicijska, katere namen je, da Angležem in ostalemu svetu pokaže razvoj narodnega gospodarstva v Jugoslaviji, da jih seznanji z ekonomskim in socialnim položajem našega kmeta in producenta. Naša polja z dolgimi njivami žit, gozdovi s svojim stoletnim bogastvom, morje ob dalmatinski obali s svojimi večnimi tokovi in življenje na njem, vinorodne rebri z dolgimi vrstami trt, pridelovanje vina, tobaka z vso

zamotanostjo njegove predelave, pisane vasi z belimi hišami, nasadi sliv, sušenje sliv, tkanje preprog, čipk in sploh vsa mogoča domača industrija, proizvodnja sira, delo v raznovrstnih rudnikih itd., vse to bo vsebina tega angleškega filma o narodnem gospodarstvu Jugoslavije. Seveda bo ves bogati material primerno razvrščen in porazdeljen v posamezne dele ter prepleten z nekaterimi prizori in dogodki iz narodnega življenja, ki bodo filmu dali zanimivosti in privlačnosti. Film bo imel tri dele. Morda bo ravno tretji še najbolj zanimiv. Obsegal bo namreč živo narodno življenje, narodne noše, vsake zabave, veselje ob žetvi, trgatvi, sejnih itd. Glasbene točke tega tretjega dela bo izbral in posebej priredil naš znani skladatelj Slavenski. Prirejevalci filma so mislili, da bo film že koncem decembra gotov. Ali radi tehničnih težav se je delo zavleklo in bomo film mogli videti šele prihodnje leto.

Nekaj o beračih

Domžale, 17. novembra.

Petek je pri nas že od nekdaj dan beračev, ki hodijo od hiše do hiše in prosijo vbojajne. To je bilo še v dobrih starih časih in je tudi danes v času krize še v modi. Kako naj bi neki ne bilo, ko je pa danes revežev še mnogo več. Obično po večini svojih dolžnosti do beračev ne izpolnjujejo preveč vestno. Torej hajdi od hiše do hiše! Beračenje je prav za prav v dobi današnje krize edini posel, ki kaj nese, če izvajamo ponarejanje srebrnjakov, ki pa se ne posreči rado in za delj časa.

Število beračev je danes tolikšno, da so berači postali že prava nadloga, vsaj v Domžalah je tako. V vseh vetrov prihajajo, celo z juga jih ne manjka, pa so med njimi tudi taki, da bi se človek ne srečal rad z njimi na samem. Vse to naj še bo, ampak obnašanje nekaterih pa presega že vse meje. Tako je danes neka gospodinja rekla takemu prosjaku, ko mu je dala miloščino, naj bi kaj pomolil, kakor je bila navada, pa jo je nesramno nahrullil, češ, naj ona molli. Vse skupaj pa je zabelil s prav krepko kletvijo.

Še žalostnejši prizor so opazovali opoldne mimoidoči pred neko trgovino. Trije berači, od bogvekod, eden bolj pijal ko drugi. Eden je še nekako mogel hoditi, drugi se je naslonil na ograjo, tretji pa ležal na tleh sredi blata in ni mogel pokonci. Tisti, ki je bil naslonjen na ograjo, je pa govoril. Kaj je govoril, ni treba ponavljati, saj si vsakdo lahko misli, da lepe besede iz umazanih ust ne prihajajo. Temu so bili priča maloštevilni mimoidoči in veliko šolskih otrok, ki so se pravkar vračali iz šole in niso mogli domov, ne da bi si napasli oči in ušesa ob »lepem« prizoru.

Obnašanje takih beračev ne samo zapira vrata res potrebnim beračem, ki za svoj kruh prosijo, temveč je slabši posledic za mladino, ki mora vse to gledati. Velika odgovornost za vse to pa je na strani onih, ki tako obnašanje podpirajo s tem, da še pijanim beračem se dajejo pijače, za priberane denarje. Tako postopanje je treba kaznovati. Zasludeno je treba, kje so se berači mogli toliko napiti, treba je dotičnim, brez ozira na morda ugleden položaj, ki ga zavzemajo ali pa tudi ne, odvzeti koncesije ali dovoljenja za prodajo alkoholnih pijač in spirita. Nobenemu pijancu ni dovoljeno še dajati pijače, tudi beračem ne z vodo zmešanega špirta.

Vsaših je bilo v tem oziru že boljše, ko je občina po občinskem slugu nekoliko nadzirala berače. Ali danes to ni več potrebno? Naj gospodje, ki jih to tiče, stvar premislijo in urede tako, da bo prav.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 18. novembra: 11.15 Šolska ura: Telo-vadba in sport (M. Dobovšek). 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Salonski kvintet. 18.30 Zgodovinsko predavanje: Slovenski kmetijski upori (dr. Karel Capuder). 19.00 Francoščina (prof. N. Kuret). 19.30 Gospodinjina ura: O domačnosti (M. Kmetova). 20.00 Prenoš iz Belgrade. 21.10 Koncert »Grafiker«. 22.10 Čas, poročila.

Sobota, 19. novembra: 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče. 17.00 Salonski kvintet. 19.30 Planine in planinci v gornji Savski dolini (predava g. Vando). 20.00 Prenoš iz Uniona. 22.00 Čas, poročila. 22.15 Samospevi ge. Jospine Sivec in g. Avgusta Živka.

Drugi programi

Petek, 18. novembra.

Zagreb: 22.10 Plošče. Milano-Torino-Genova-Trst-Firenze: 20.45 Simfonični koncert. — Leipzig: 19.30 Koncert. 21.10 Igra. 22.15 Poročila, nato koncert. — Stuttgart: 20.00 Mozart-Schubertov večer. 22.45 Berlin. — Berlin: 18.10 Literarna ura. 20.00 Operetna ura. 21.30 Veseloigra. 22.00 Poročila, nato koncert. — Belgrad: 21.10 Klavirski koncert. 21.40 Igra. 22.00 Poročila. — Rim: 20.30 Pester koncert (Milano). — Beromünster: 21.10 »Zdravnik po silic«, opera. 21.40 Plesna glasba. — Langenberg: 21.30 Berlin. 22.05 Poročila. 22.20 Prenoš iz kavarn. — Praga: 19.50 Vokalni koncert. 20.20 Igra »Honzac«. 22.20 Brno. — Dunaj: 20.00 Iz klasičnih operet. 21.00 Koncert. 22.15 Plesna glasba. — Budapest: 19.30 »Don Juan«, opera. — Ciganska glasba. — Varšava: 20.15 Simfonični koncert varšavske filharmonije. 23.00 Plesna glasba. — Pariz (Eifflov stolp): 19.30 Simfonični koncert. 20.40 Večer mladinske glasbe.

Sobota, 19. nov. Zagreb: 20.00 Radio orkester. — 22.10 Plesna glasba. — Firenze: 20.45 Varietjski večer. — 22.00 Izbrana operetna glasba in pesmi. — Jazz. — Leipzig: 20.00 Verdi. — Puccinijev večer. — 22.05 Poročila, nato zabavna glasba. — Stuttgart: 21.00 Pesmi. — 21.30 Zborovno petje. — 22.45 Koncert. Berlin: 20.00 »Hoffmannove pripovedke«, opera, Offenbach. — 22.35 Poročila, nato koncert. — Belgrad: 20.00 Pester večer. — 22.00 Poročila, nato plesna glasba. — Rim: 20.45 »La vedova scaltra«, lirčna komedija. — Beromünster: 21.35 »Sevcar v tujini«, spevoigra. — 21.40 Večerni koncert. — 22.20 Plesna glasba. — Langenberg: 20.00 Operna glasba. 21.00 Orgle. — 22.20 Poročila. — 22.35 Komorna glasba. — Dunaj: 19.50 Saksofon in klarinet. — 20.10 Komedija. — 22.25 Koncert. — Budapest: 20.15 Prenoš iz studija. — 22.15 Ciganska glasba. —

Naznanila

Prva produkcijska gojencev drž. konservatorija v Šol. letu 1932-33 bo v torek, dne 22. t. m. ob 6 zvečer v Filharmonični dvorani.

Pevski zbor Glasbene Matice Drevi ob 20 vaja — sestanek vsega zbora. Razlaga novega dela, razpored dela.

Razne sportne vesti

Na svoji zadnji seji je LNP upoštevala potrebe našega nogometa in odredila, da se prvenstvo nadaljuje. Ze v nedeljo igra Svoboda v Mariboru proti Zelenščarjem. V Ljubljano pa pride Rapid, ki bo igral s Primorjem. S to odločitvijo je sicer LNP nekoliko spremenila vrstni red tekem z Rapidom. Po prvotnem načrtu bi moral igrati najprej z Rapidom Maribor, nato Svoboda, kot tretja pa Ilirija. Zadnje bi bilo Primorje. Z izpremembo prvotnega vrstnega reda ne bo najbrž nihče oškodovan. Pametno pa je, da se prvenstvene tekme kar nadaljujejo. Seveda bo morala LNP objaviti vrstni red tekem. Kajti samo na sporazum posameznih klubov LNP ne more zidati svojega programa.

Na narodni praznik, 1. decembra bomo imeli v Ljubljani in Mariboru običajne lahko-atletске prireditve. V Ljubljani prireja že par let Primorje tek Ujedinjenja, pri katerem sodeluje vsako leto precejšnje število atletov. Tudi iz inozemstva prihajajo. Inozemci so sedaj že dvakrat zmagali. So to člani KAC iz Celovca, ki bodo tudi letos stali. V Mariboru pa tečejo za pokal Tone Vahtarja, tudi v proslavo Osvobođenja.

Sigmund Ruud je teoretično dokazal, da so na primerno izgrajeni skakalnici mogoči tudi skoki do 100 m v daljavo. Seveda nastane vprašanje, kdo bo to daljavo zdržal. Tudi bi morali imeti posebno izdelane smuči. No ja, končno je pa tudi vprašanje, kje bi se taka ogromna skakalnica zgradila. Taki skoki naravno nimajo s sportom dosti skupnega. Taki skoki so že za akrobate.

Radi odločitve FIS, da se bo odslej tekmovalo tudi v smuku in slalomu, so Norvežani v skrb za svoje prvenstvo, zato so pričeli forsirati tudi tehnične panoge smučanja. Zlasti slalom. Slalom bodo vozili zaenkrat kar na svojih skakalnicah, katere bodo samo nekoliko preuredili. Glavno je seveda trening. Na vsak način bodo pa FIS-ine tekme v Innsbrucku zelo zanimive. Saj bodo na startu celo Japonci. Tirolska tujska Zveza je povsod razposlala zanimive prospekte, s katerimi opozarja prijatelje belega sporta na lepe predele v Alpah Tirolske. Vsi prospekti so opremljeni z lepimi slikami tamošnjih pokrajin. Cene po hotelih so seveda malo visoke, toda smučarjem je mogoče bivati visoko v Alpah, v višini do 3000 m, kjer imajo krasne hotele, do katerih se smučar mora pripeljati z žično železnico. FIS-ino tekmovalje bo na vsak način dobra propaganda za Tirolsko. Ker bo najbrž 1. 1934 FIS-ino tekmovalje pri nas, bi bilo dobro, da bi se tudi naši merodajni krogi pravi čas zganili in napravili naše alpske predele lažje dostopne. Namreč svet v naših Alpah ne zaostaja za Tirolskim, ako ga celo ne prekaša.

V nedeljo bo v Zagrebu kongres Zveze sportnih Zvez. Vsem delegatom, ki bodo zastopali posamezne sportne Zveze, je dovoljena polovična vožnja. Na kongresu se bo pred vsem razpravljalo o novem zakonu o telesni vzgoji, ki je seveda izredno važen. Nas zanima pred vsem zakon o igriščih. Kajti teh ravno v Ljubljani ni.

Balkanska olimpijada, ki se je vršila v Atenah, letos ni tako dobro uspeła. V državi Danski, namreč v lahko-atletski Zvezi, ni vse v najlepšem redu. Zveza ima že od nekdaj močno opozicijo, ki je postala še večja, ko so bili suspendirani nekateri znani sportni funkcionarji iz Ljubljane. Radi sporov v Zvezi je trpel tudi reprezentanca. Dobrih, tehničnih referent Zveze, je v Atenah nekatere atlete izključil. Na seji Zveze je pa predlagal kaznovanje. Kaznovani so bili Jamnicki, Manojlovič, Kalay, Novaković, Stevanović in Tučan, ki so skupno dobili šest in pol leta suspenzja. Tudi Primorje se mora zagovarjati, ker je poslalo v Atene bolnega atleta Zorgo, ki je tudi pri tekmi odpuvedal. Primorje je namreč vedelo, da Zorja ni zdrav in da se zdravi. Tik pred zborovanjem je pa še Primorje izključeno iz Zveze, ker ni poravnalo svojih obveznosti. S tem je Zveza onemogočila sodelovanje Primorja na zborovanju in se obenem rešila močne opozicije. Pač sportna politika.

Prof. Jesenkovič krši na Komarči. Zimsko-sportna Zveza počasti spomin svojega prvega predsednika, pokojnega univ. prof. dr. Fran Jesenka s postavitvijo spominskega križa na Komarči, na mestu nesreče in sicer v nedeljo, dne 20. novembra ob 12. Odhod iz Ljubljane z jutranjim vlakom ob 7.15, od postaje vozi avtobus do Savice, od tam je 20 minut pešhoje do križa. Oni, ki imajo planinsko ali zimsko-sportno izkaznico, se lahko poslužijo ugodnosti polovične vožnje po 6 oseb in dobe tiskovine v trgovini A. Gorec. Zimske sportnike in prijatelje pokojnega vabimo k tej počastitvi spomina pokojnika.

Sevnica ob Savi

Naš prijazni trg je v nedeljo nanovo oživel. Saj smo imeli kar tri prireditve. V Slomškovem domu so igrali lepo uspelo Jalnovo domovinsko dramo »Dom«. V salezijanskem Mladinskem domu na Radni je bilo vzgojnoslovno predavanje. Tam so namreč otvorili vzgojnoslovni tečaj, ki ga uspešno vodi g. dr. Jerko Gržinič. Predava vsako nedeljo popoldne. Imeli smo pa tudi zanimivo nogometno tekmo med SK Sloga iz Mladinske doma in SK Savo iz Sevnice, ki hrabro tekmuje. Mlada Sloga je SK Savi vrznila v močnega nasprotnika; je pač v dobrih rokah in pod dobro sportno disciplino. Najlepše je to, da se znajo voditelji različnih prireditev tako prijateljski pogovoriti, da gredo drug drugemu na roko in ni nihče nikomur na poti. Pohvale in posnemanja vredno je to! Upajmo, da nam bodo voditelji našega kulturnega življenja pripravili še marsikatero prijetno in poučno prireditel!

Statistika kmetijskih dolgov

V nedeljski številki smo objavili nekatere podatke z ankete o zadolžitvi kmetijev, kolikor se tičejo Slovenije. Razgovorjali smo se o tem predmetu z dobrim poznavalcem razmer, ki nam je komentiral objavljene številke takole:

I.

Skupno je pokazala statistika, da znašajo kmetijski dolgi v naši državi nad 6 milijard dinarjev, od česar odpade samo na Slovenijo nad 1 milijardo. Zadolžitve je še večja v donavski banovini, kjer zna

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženilovnjaški oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletina vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Rokavice, nogavice

dobite najceneje pri tt.
F. M. Schmitt, Ljubljana
Pred Školijo 2

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajaš
ali motorja bi znebil se rad.
brž kupca ti mnogo prične
Slovenec najmanjši inšert

Namočeno polenovko

vsak petek pri I. Buzzo-
lini, Lingarjeva ulica. (I)

Konfekcija — modal

Naravnosti nakup Anton
Presker, Sv. Petra cesta
št. 14. Ljubljana. (I)

Veliko izbiro

moških sukenj in damskih
plaščev imate v trgovini
O. Šlibar, Stari trg, po-
leg Zalaznika. (I)

Dve lončeni peči

dobro ohranjeni, napro-
daj. — Naslov v upravi
»Slovenca« 16.517. (I)

I/6 Maš. št. 45979/32.

Razglas

Ker se je v Ljubljani pojavila pri živini par-
kljevka in sliavka, se na podlagi § 49. »Zakona
o zatiranju in odvracanju živ. kužnih bolezni« iz
leta 1928 in »Pravilnika o uporabi in izvrševanju
ukrepov za zaščito zoper živ. kužne bolezni in njih
zatiranje«, dalje na podlagi odredbe kralj. banske
uprave od 14. novembra t. l. III. No. 8395/1 za-
ukazuje naslednje:

1. Ukinjajo se do nadaljnjega živinski sejmi v
Ljubljani. Izdaja živinskih potnih listov se ukinja.
2. Prepoveduje se odgon ali izvoz parkljarjev
iz področja mestne občine. Mesarjem in trgovcem
z živino je vstop v hleve s parkljarstvom živino pre-
povedan.

Uvoz parkljarjev v Ljubljano je dovoljen le v
svrhu takojšnjega zakola v mestni klavnici. Vsi v
Ljubljano dospeli parkljarji se morajo takoj posta-
viti v mestno klavnico, kjer se jih mora tekom
24 ur poklati.

Uvoz perutnine v Ljubljano je dovoljen edino
le v aprovizacijske namene mesta. Prepovedano je
krošnjarenje s perutnino v mestu, kakor tudi zo-
petni izvoz iz mesta.

3. Vozila z volovsko vprego ne smejo v Ljub-
ljano, vozniki s konjsko vprego pa si morajo pri
zapustitvi mesta na mitniškem uradu razkužiti roke
in obutev. Razkužiti morajo tudi konjem kopita
in platišča pri vohih.

Razkužiti si morajo pri zapustitvi mesta roke,
obutev in platišča svojih vozil tudi mlekarice, ki
dovajajo mleko v mesto.

Razkužilna sredstva so pri vsakem mitniškem
uradu vedno v dovoljeni meri na razpolago.

MESTNO NACELSTVO V LJUBLJANI,
dne 16. novembra 1932.

Načelnikov namestnik:
Dr. Rupnik L. r.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-
ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite
razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zju-
traj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne
Telefonska številka 3030.

PRIMA SUHA BUKOVA DRVA

dostavljena na dom:
cela m³ 105 Din
žagana m³ 115 Din
klana m³ 125 Din.
PUTRICH, Dolenjska c. 6.

Puhasto perje

čisto, tohano po 48 Din
kg. druga vrsta po 38 Din
kg. čisto, belo, gosje po
130 Din kg in čisti puh
po 250 Din kg. Razpoš-
liam po poštnem povzetju
L. BROZOVIC — Zagreb,
Ilica 82. Kemična čistil-
nica perja.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v
vseh vrstah za strojno
pletanje in ročna dela po
namišljenim cenam pri trvdki
Karl Prelog, Ljubljana —
Židovska ul. in Stari trg.

Mizarji, pozori

Dospela so topolove plo-
šče, izvrstne za formira-
nje, po izjemno nizki ce-
ni. Tvorilnica »Ukod« —
Dunajska cesta 31. (I)

Pšenično moko

načelnik mlinske
nadi najceneje veletrgovine
tito in mlevskih izdelkov
A. VOLK, LJUBLJANA
Rimova cesta 24.

Obrt

Epidemija Jo-Jo!

Veletrgovci, trgovci, tra-
fičke, knjižarne — naba-
vite si takoj najnovejši
slager sedanjosti »Jo-Jo«
v raznih izpeljavah od
Samoprodaje za Dravsko
banovino: Vitomir Dolin-
šek, Celje, Kralja Petra
št. 33. Sprejem prodaj-
alce in zastopnike. (I)

Razno

Za zimo

slabo vreme so Kroisovi
čevlji najboljši. Maribor,
Koroška cesta 18. (r)

† Globoko užalošeni naznanjamo vsem sorodnikom, pri-
ateljcem in znanecem, da je naš srčnoljubljeni oče, sopro-
g, brat, stric in svak, gospod

Josip Gruber

poštni poduradnik

v četrtek 17. novembra 1932 ob 5 zjutraj, po dolgem in mučnem
trpljenju, previden s tolažili svete vere, v 53. letu starosti,
mirno zatisnil svoje blage oči. Pogreb draga pokojnika se bo
vršil 19. t. m. ob 4 popoldne iz hiše žalosti Teharje št. 23 na
domače pokopališče. Sv. maša zadušnica se bo darovala v po-
nedeljek 21. novembra 1932 ob 7 zjutraj v teharski župni cerkvi.
Teharje pri Celju, dne 17. novembra 1932.

Zalujoča sin in soproga ter ostali sorodniki.

HRANILNICA IN POSOJILNICA V LAŠKEM naznanja za-
lostno vest, da je njen marljiv odbornik, gospod

Anton Lapornik

posestnik v Št. Lenartu nad Laškim

danes dne 17. novembra, previden s svetimi zakramenti, mirno v
Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnika bo v soboto, dne 19. novembra
pri Sv. Lenartu nad Laškim.

Zasluznega moža ohranimo v trajnem spominu!

Laško, dne 17. novembra 1932.

HRANILNICA IN POSOJILNICA V LAŠKEM naznanja za-
lostno vest, da je njen ustanovitelj, prvi načelnik, sedaj podnačelnik,
gospod

Jurij Krajnc

kmet v Lahomšku št. 2

danes 17. nov. lepo pripravljen na smrt mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v soboto 19. novembra ob pol 9 dopoldne.

Zasluznega moža, ki si je pridobil velike zasluge za naš zavod,
ohranimo v blagem in trajnem hvaležnem spominu!

Laško, dne 17. novembra 1932.

NAČELSTVO IN NADZORSTVO
HRANILNICE IN POSOJILNICE V LAŠKEM.

Lorna Doone

Roman iz Exmoora

»Budaost,« sem dodal ne preveč vpludno, kajti
videl sem, kako so se Lornj stresle trepalnice. »Ne
brigaj se za take čenčarije, angel moj, in pojdi z
menoj.«

Lorna je vzdihujoč šla za menoj in ko sva bila
sama, se je zopet nasmehnila.

Takim malim ljubosumnostim se je kaj težko
izogniti, kjer je mnogo žensk skupaj. Vkljub temu
so vse ljubile in občudovale mojo Lorno in so bile
po takem nastopu še prijaznejše do nje. Imela je
tako fin, pravičen čut, da se je za vsakega, še tako ne-
znatna žalitev globoko dojmila, toda ona ni dala
tega opaziti in se ni hotela z nikomer pričkati.

Omenil sem bil že, da nam je mala Rut obeta-
la, da nas obišče, čim se bo mogla odtrgati z doma.
Ob zadnjem obisku se je malo nejevoljna poslovila
od nas, pa je naša mati hotela, da bi se zopet spri-
jaznili in se nam dobrohotna nečakinja (in hkratu
bogata dedična) ne bi popolnoma oddaljila.

Ker se nam ni bilo več bati Doonskega napada
in se mi je tudi praska na čelu že dodobra scelila,
me je mati večkrat opominjala, naj odrinem v Dul-
verton, da se spravim z užaljeno nečakinja in pla-
ham ono pokrivalo s perjem, ki sem ga že omenil.
Ta ukaz mi ni bil povsem neprijeten, kajti že zdav-
naj bi bil rad tudi za Lorno kupil sličan nakit, ne-
mara bagrene barve.

Tako sem neko lepo pomladansko jutro dobro
oborožen in založen z živili odjezdil na prosto.
Ptičke so žgozele in cvetje je vonjavo dehtelo okoli
mene, srce mi je prekipovalo od čistega veselja
pričo osvelega stvarstva, ki se je košatilo s sija-

jem in lepoto. Saj se nikoli ne morem zadosti na-
gledati prirodne lepote in že ob samem pogledu na
zelenoče žitno polje se mi srce širi od radosti.

Ko sem prijezdil v Dulverton in kmalu nato
potrkal na vrata gospoda Hucabacka, ni bilo več
daleč pol dne. Rut mi je prišla sama odpirat in
rečica ji je zalila lica, ko me je zagledala. Kako
ljubke, odkritosrčne oči je imela ta malika! Res-
nično, če ne bi bila Lorna nesporna vladarica mo-
jega srca, bi se bil nedvomno uresničil stari rek,
da velikani ljubijo pritlikavce.

Mati mi je še pri slovesu prigovarjala, naj
stori vse, kar mi je mogoče, da uam bo Rut zopet
naklonjena. Zato sem jo ob pozdravu prijazno ob-
jel in pristrčno poljubil. To je bila zgolj sorodni-
ška ljubeznivost, toda ko sem opazil, da je deklica
pri tem živo zardela in mi vsa srečna brez upira-
nja gledala v obraz, sem se prestrašil, kakor da
bi bil storil nekaj napačnega, kajti Rut še ni bila
nič ališala o moji Lorni.

Povedla me je v kuhinjo, kjer se je vse sve-
tilo in lesketalo. Ko se je sukala med lonci in
posuhami, me je venomer zagotavljala, kako jo
veseli, da sem prišel. Večkrat sem ji že hotel od-
kriti, kaj je novega v Plover Barrowsu; pripove-
doval sem ji o sovražnem napadu, kako smo Doone
odbili in da je njihova kraljica še med nami. Toda
Rut ni dobro razumela cele zadeve, zamenjavala je
Lorno z Gwenny Karfax in se zanimala za Sally
Snowe. Jaz si nisem mogel pomagati in vsa moja
namigavanja glede Lorne so ji ostala nerazumljiva,
zlasti še, ker se je ves čas pridno ukvarjala s pri-
pravljanjem kosila. Dekle je imela preveč prak-
tičnega smisla, pa je verjela samo ono, kar je sa-
ma videla in o čemer se je sama prepričala.

Popraševal sem jo, kaj je z ujem Rubenom,
ki ga že tako dolgo nisem videl, na kar mi je Rut
odgovorila, da ji je početje njenega deda že več
ko pol leta popolnoma zagonetno. Kadarkoli mu
pride na misel, se izgubi z doma, bodisi podnevi
ali ponoči in ne pove nikomur, kam gre in kedar
se vrne. Pa v kakšni obleki odhaja, vsak krošnjar
ali voznik bi se aramoval nositi take cunjne na
sebi. Njegova pristojna praznja obleka pa visi med-
tem doma v omari. Najhuje pri tem je pa, da
postaja starec vsak dan čemernejši in mrkejši.

»Verjemite mi, nečak Ridd,« je nadaljevala
žalostno, »nekaj mu teži dušo. Jed in pijača mu nič
več ne dišita in celo denar štetji ga ne veseli več.
Nič na svetu ga ne zanima. Kadar kadi svojo pipo,
se ves pogreza v svoje čudne misli in vleče iz žepa
neke rjave kamenčke, ki jih pozorno ogleduje. Ce-
lo svojo kupčijo, ki je bil poprej tako ponosen na-
njo, prepušča sedaj poslovdnji in meni.«

»A kaj bo iz vas, draga nečakinja, če se sta-
remu gospodu kaj pripeti?«

»Ne vem in se tudi ne upam misliti na to,«
mi je odgovorila. »Moja bodočnost je popolnoma od-
visna od volje mojega deda.«

»Pa bi morala biti predvsem odvisna od vaše
volje, Rut; saj bi s nubi gotovo trumoma prih-
jati k vam.«

»To bi bilo nekaj neznosnega in nekajkrat sem
že prosila svojega deda, naj me varuje tega. Vsa-
sih mi je tudi grozil z uboštvo, toda vselej sem
ga zavrnila, da se bolj bojim, veljati za bogato
dedično kakor pa za siroto. To mu je popolnoma
tuje in mu nikakor ne gre v glavo.«

»Seveda ne, če smatra denar za tako pomemb-
no stvar. Saj vam tudi nihče drugi ne bi verjel

tega, če vam ne bi pri tem gledal v zveste, ljubke,
čarobne oči.«

S tem se ji nisem hotel laskati, temveč sem
ji povedal samo to, kar sem mislil in bi se bil
upal tudi v navzočnosti Lorne ponoviti. Odkriti
pogled in velike rjave oči nečakinje so mi bile
vedno zelo povšeči. Saj so bile v nekem oziru celo
Lorninim podobne, ker so bile tako jasne in od-
kritosrčne. Zdaj je povesila oči in mi ni dala od-
govora.

»Zdaj moram malo pogledati za svojim ko-
njem,« sem dejal, »fant, ki sem mu ga bil izročil,
ga je tako začudeno gledal, kakor da še ne bi bil
nikoli videl konja; nemara ga krmi s suknjo iz
vaše trgovine.« S temi besedami sem odšel v sja-
jo.

Ujec Ruben ni prišel h kosilu. Samo njegov
poslovdja, častitljivi petdesetletnik z imenom Tom
Cockram, je sedel z nama pri mizi. Kakor je bilo
videti, je imel nekakšne namene do male neč-
akinje, zato me je ves čas nekam nezaupno opazo-
val. To me je jezilo, pa sem bil še bolj pozoren
na ljubko maiko, samo da ga je dražilo.

»Draga Rut,« sem ji dejal, »kedar pač pridete
k nam v Plover Barrows? Ze dolgo vas pričaku-
jemo. Kako lepo je bilo, ko ste na vse zgodaj pob-
rali sveža jajca iz kurjih ležišč in sta se z njo
Liziko skrivali v senu, da sem vaju iskal. Da, da,
gospod Cockram, to je za mlade ljudi mnogo za-
bavnejše, kakor pa sedeti z vatlom v roki za pro-
dajalno mizo ali pisati v blagajniško knjigo »pla-
čano« in pobirati denar v blagajno. Tudi vi bi mo-
rali priti enkrat k nam na deželo in se hraniti s
svežim mlekom in jajci, pa bi kaj kmalu dobili
mladosten izraz in sveži planinski zrak bi vam
nedvomno razširil prsni koš.«